

**Tarkennettu
toimintasuunnitelma
keskivaikeasti oireilevien
nuorten mielenterveys- ja
päihdeyksiköstä
(nuorisoasema)**

Työryhmän selvitys 09/2022

Luonnosversio

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 palvelulupaus

3 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

4 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Rahoitusmalli

1 Johdanto

Selvitys tukee Itä-Uudenmaan nuorisoaseman suunnittelua ja tähän liittyvää RRP2- hankerahahakua

- Tämän selvityksen tarkoituksena on toimia suunnittelun tukena RRP2 –hankerahoitushakemuksessa, koskien Itä-Uudellemaalle perustettavaa, keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdeoireilevien nuorten sekä heidän perheilleen suunnatun yksikön (nuorisoaseman) toiminnan käynnistämistä
- Tarkennettu suunnitelma tuo lisämateriaalia Itä-Uudenmaan aiemman nuorisoasematyöryhmän selvityksen tueksi
- Selvitys vastaa tarpeeseen tuottaa tarkempi toimintasuunnitelma toiminnan aloittamiseksi RRP2 - hankerahahakua varten (hakuaika 1.9 - 6.10.2022)
- Tavoitteena on, että nuorisoaseman toiminta alkaa vuonna 2023
- NHG on ollut selvityksessä toteutuskumppanina. Selvityksessä on esitelty toiminnan tarpeeseen, järjestämiseen ja resurssointiin liittyviä tekijöitä sekä tehdään ehdotuksia palveluprosesseista ja eri tahojen yhteistyöstä
- Perustamalla Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle keskivaikeasti oireilevien nuorten mielenterveys- ja päihdeyksikkö, voidaan paremmin vastata alueen nuorten mielenterveys- ja päihdehaasteisiin
- Nuorisoaseman toimintasuunnitelma on esitelty Itä-Uudenmaan aluehallituksessa 1.9.2022

Työryhmän jäsenet

Maria Andersson, palvelujohtaja, lapsi- ja perhepalvelut, Porvoo, Työryhmän puheenjohtaja

Hanna Kaunisto, palvelujohtaja, lasten, nuorten ja perheiden palvelut, Sipoo, Työryhmän varapuheenjohtaja

Annika Immonen, palvelujohtaja, aikuisten palvelut, Porvoo

Meritte Nyqvist, esimies, mielenterveys- ja päihdepalvelut, Porvoo

Jaana Iivonen, palvelupäällikkö, lasten ja nuorten palvelut, Loviisa

Kati Liukko, johtava lääkäri, Porvoo

Louise Erolin, projektisuunnittelija, Porvoo

Marianne Korpi, interventiokoordinaattori, Porvoo

Maritta Koskinen, sosiaalityön johtaja, Askola

Tanja Eklöf, apulaisylilääkäri, ennaltaehkäisevät palvelut/ preventio, Porvoo

Armi Saari, nuorten psykiatrian poliklinikan johtaja, HUS

Vähämurto Timo, ylilääkäri, HUS

Katja Nolvi, senior manager, Nordic Healthcare Group (NHG)

Oskari Savisalo, konsultti, Nordic Healthcare Group (NHG)

Santeri Huvinen, solution manager Logex

Toni Ruohonen, toimitusjohtaja, Synesa

2 Tiivistelmä

Nuorisoaseman toiminnan perustamista puoltaa todettu palvelutarve ja keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdehaasteista kärsiville nuorille suunnatun moniammatillisen palvelun puuttuminen Itä-Uudeltamaalta

- Itä-Uudellamaalla puuttuu tällä hetkellä keskivaikeista mielenterveys- ja päihdehaasteista kärsiville nuorille suunnattuja palveluja
- Nuorisoaseman perustamista puoltaa tarve vastata entistä paremmin 13-21 vuotiaiden nuorten mielenterveys- ja päihdehaasteisiin. Samalla voidaan tukea oireilevan nuoren perhettä
- Nuoret saavat avun omalta hyvinvointialueelta ilman viiveettä, minkä seurauksena erikoissairaanhoidon palvelutarve laskee ja palveluihin jonottavien määrä vähenee
- Nuorisoaseman perustamisen myötä peruspalveluissa voidaan pystyä vastaamaan entistä paremmin nuorten mielenterveys- ja päihdehaasteisiin
- Nuorisoasemalla toimii moniammatillinen tiimi, joka yhteistyössä edistää ja vahvistaa nuorten psyykkistä, sosiaalista ja fyysistä hyvinvointia niin sosiaalisen kuntoutumisen kuin terveydenhoidon osa-alueilla
- Yhteistyö Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS), kolmannen sektorin toimijoiden ja alueen asukkaiden kanssa luo nuorisoasemasta keskeisen toimijan Itä-Uudenmaan alueella nuorten hyvinvoinnin edistäjänä

Nuorisoaseman perustamistarpeen taustalla olevat indikaattorit:

- Selvityksessä tehdyn kyselyn perusteella nuoret itse kokevat heille suunnattujen mielenterveys- ja päihdepalvelujen olevan tällä hetkellä riittämättömiä
- Itä-Uudellamaalla asuvan 13–24-vuotiaan väestön ennustetaan kasvavan vuoteen 2027 asti. Tästä johtuen lähivuosina nuorten mielenterveyspalvelujen tarpeen voidaan ennakoida kasvavan
- Kasvaneet lastensuojelun kustannukset ja nuoruusikäisten sijoitukset Itä-Uudellamaalla voivat kertoa mielenterveyspalvelujen riittämättömydestä:
 - 18–20 vuotiaiden kodin ulkopuolelle sijoittaminen on lisääntynyt vuonna 2020. Varsinkin ikäryhmän laitossijoitusten osuus suhteessa muihin sijoitusmuotoihin on kasvanut vuonna 2020
 - Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon kustannukset ovat kasvaneet vuonna 2020 n.20 % vuoteen 2019 verrattuna
 - Vuodesta 2016 lastensuojelun avopalvelujen käyttökustannukset ovat laskeneet samaan aikaan kun laitos- ja perhehoidon kasvaneet
- Yläkoululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden masentuneisuuden ja ahdistuneisuuden kokemukset ovat lisääntyneet Itä-Uudellamaalla (2017–2021) samanaikaisesti kun nuoret kokevat saavansa koulun ulkopuolista tukea mielialaan liittyvissä haasteissa entistä harvemmin

2 Tiivistelmä

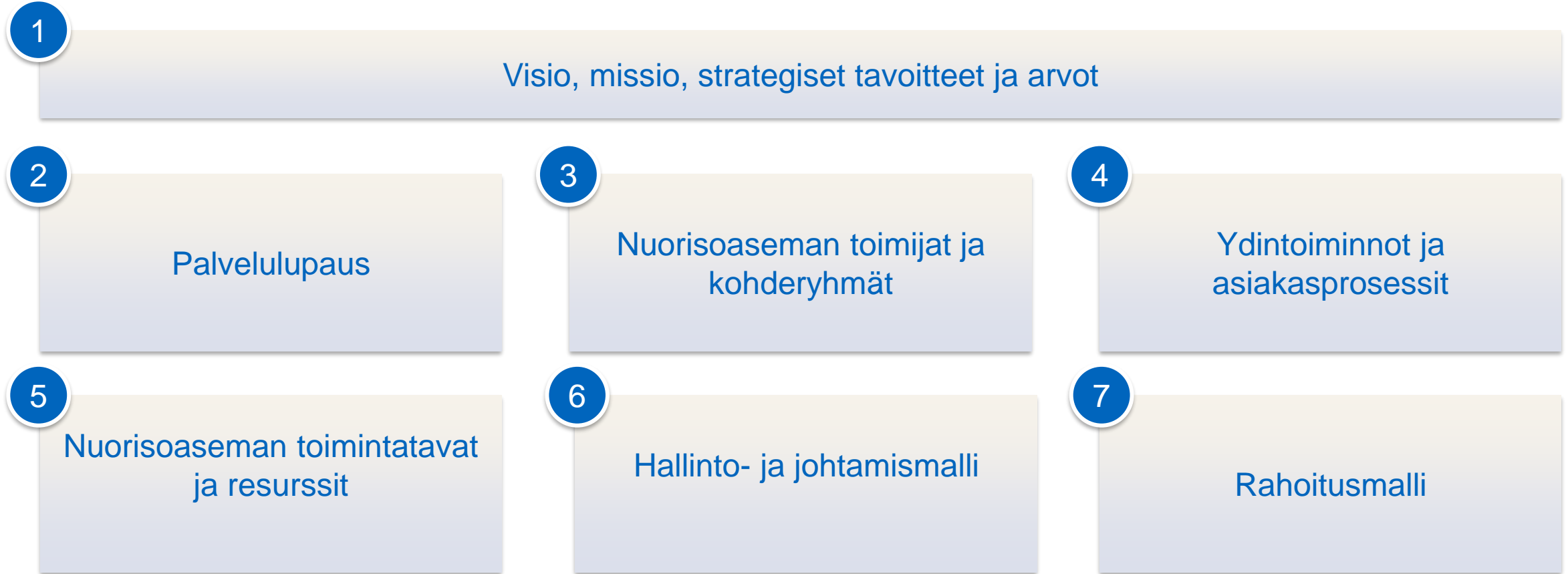
Nuorisoaseman kustannukset koostuvat henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja toimintakulusta. Aikuispalveluista siirtyvät olemassa olevat kulut laskevat uusien investointien kustannuksia

- Koko Itä-Uudenmaan alueen kattavuuden varmistamiseksi nuorisoaseman palvelua järjestetään lähi-, etä- ja hybridipalveluna
- Moniammatilliseen tiimin kuuluu niin sosiaali- kuin terveysalan ammattilaisia, jotka yhdessä saavat vastattua nuorten erilaisiin ja –tasoihin palvelutarpeisiin
- Suora ja välillinen asiakastyö muodostavat pääosan nuorisoaseman tehtävistä
- Nuorisoaseman tiimi toimii Itä-Uudenmaan alueen asiantuntijaryhmänä tarpeen mukaan tarjoten ja/tai saaden konsultaatiota
- Liikkuvaa työtä tarjotaan koko Itä-Uudenmaan alueella jalkautumalla kuntien sote-keskuksiin, terveysasemille ja muualle kuntien palvelupisteisiin
- Toiminnan kustannukset ovat yhteensä noin 1,1 MEUR, joista olemassa olevia siirtyviä kustannuksia on noin 350 000 EUR
- Palveluostoina toteutuvat nuorisopsykiatrian ja perheterapeutin palvelut sekä laituskuntoutus ja –katko ovat n. 20 % kokonaiskustannuksista
- Laskennallisesti palvelun yksittäisen käynnin hinta on 110 euroa

Arvio nuorisoaseman kustannuksista

Itä-Uudenmaan nuorisoasema budjetti 2023	Budjetti 2023
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	713 831,74 €
Palvelujen ostot	265 150,00 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	37 900,00 €
Muut toimintakulut	107 600,00 €
TOIMINTATUOTOT	- 1 000,00 €
Toimintakulut yhteensä	1 123 481,74 €
<i>Aikuispalveluista ja Nuovosta siirtyvät kustannukset, joille rahoitus olemassa (vähennetään toimintakuluista):</i>	
Sairaanhoitaja	- 41 087,36 €
Sairaanhoitaja	- 41 087,36 €
Seulat	- 10 000,00 €
C-hepatiittihoito	- 7 000,00 €
Laitoskatko	- 35 000,00 €
Laituskuntoutus	- 70 000,00 €
alle 18-vuotiaiden miepähoitoon varattu ostopalvelu Nuovolta	- 150 000,00 €
Toimintakulut siirtyvät kulut poistettuna	769 307,01 €

3 Selvityksessä tarkastellaan nuorisoaseman toimintamallia seitsemän osa-alueen kautta

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 Palvelulupaus

3 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

4 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Rahoitusmalli

Nuorisoaseman visio

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen nuoret saavat oikea-aikaisesti tukea mielenterveys- ja päihdehaasteisiin. Tarjolla oleva apu keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdehaasteista kärsiville nuorille vähentää jatkopalvelujen tarvetta tuoden inhimillisiä ja taloudellisia hyötyjä.

Nuorisoaseman missio

- Keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdeoireilevien 13-21 –vuotiaiden nuorten sekä heidän perheensä mielenterveys- ja päihdehaasteisiin pystytään vastaamaan aiempaa paremmin, kun hoitoketju toteutuu oikea-aikaisesti ja resurssit on kohdennettu oikein
- Nuorisoasema paikkaa ensivaiheen ja erikoissairaanhoidon väliin jäävää palvelukatvetta järjestämällä nuorille perustason päihde- ja mielenterveyspalvelua
- Nuoret saavat avun omalta hyvinvointialueelta ilman viiveitä
- Erikoissairaanhoidon palvelutarve laskee, kun valtaosa asiakkaista pystytään hoitamaan alueella
- Nuorisoaseman palvelut ja toiminnot ovat saavutettavissa kaikille apua tarvitseville koko Itä-Uudenmaan alueella

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 **Palvelulupaus**

3 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

4 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

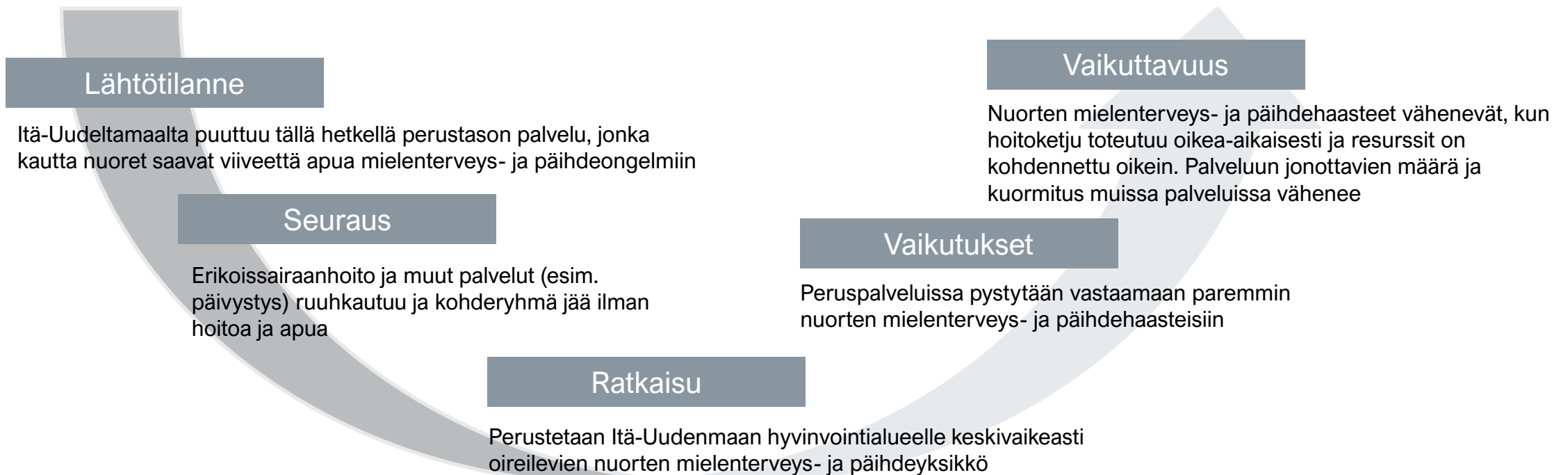
7 Resurssit ja rahoitusmalli

Palvelulupaus

- Nuorisoasema tarjoaa laadukasta ja saatavilla olevaa oikea-aikaista palvelua
- Palvelua tuotetaan tasalaatuisesti näyttöön ja tietoon perustuvien interventioiden avulla
- Nuorisoasema on luotettava ja turvallinen asiantuntijayksikkö, josta saa tukea sekä alueen asukkaat että ammattilaiset
- Palvelussa hoidetaan päihde- ja mielenterveyshaittoja ja edistetään toimintakykyä ja toteutetaan hoidon tarpeen arviointia
- Palvelussa edistetään keskivaikeiden mielenterveysongelmista kärsivien nuorten tuen tarpeiden tunnistamista, hoitoon ohjautumista sekä kokonaisvaltaista tukemista ja hoitoa
- Hoitoa tarjotaan moniammatillisesti nuorisoaseman tiimin asiantuntijuutta ja yhteisöllisyyttä laajasti hyödyntäen
- Erikoissairaanhoidon tarve vähenee

Nuorisoaseman toiminnan tavoitteet

Tavoitteena on, että suurin osa nuorista saa avun omalta hyvinvointialueelta ilman viiveitä. Tarve erikoissairaanhoidon läheteille vähenee, kun hyvinvointialueella on tarjota oikea-aikaista tukea.

Nuorisoasema vahvistaa alueen asiantuntijuutta nuorten mielenterveys- ja päihdekysymyksissä

Nuorisoaseman tuo monipuolisesti lisäarvoa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle

- Nuorten oikeus tarpeen mukaiseen mielenterveys- ja päihdehoitoon toteutuu hyvinvointialueella palvelujen jalkautuessa Itä-Uudenmaan alueelle
- Ammattilaisilla on paremmat resurssit ja edellytykset hyödyntää omaa erityisosaamistaan lähi- ja etäkontakteissa
- Palveluiden saatavuus oman kunnan alueella vähentää matkustamiseen kuluvaa aikaa ja resurssia
- Nuorisopsykiatrinen erikoissairaanhoito voidaan keskittää vaikeiden häiriöiden tutkimiseen ja hoitoon
- Alueelle saadaan rekrytoitua uusia ammattilaisia, jolloin perustasolla asiantuntijuus lisääntyy mielenterveys- ja päihdeongelmiin liittyen
- Kohderyhmälle suunnattujen palvelujen saanti paranee alueella

Toimenpiteet lisäarvon syntymiselle

- Yhtenäinen hoidontarpeen arviointi kaikkien toimijoiden kesken
- Selkeä palvelupolku, joka mahdollistaa hoidon porrastuksen
- Koko perheen tukeminen systemaattisten lasten ja nuorten tuen malleja ja perhetyötä hyödyntäen
- Oikein resursoitu moniammatillinen tiimi
- Nuorisoaseman toiminnan kriteerien ja tavoitteiden selkeä määrittely
- Toimintaa tukevien tilojen suunnittelu ja ylläpito
- Ammattitaidon ja työhyvinvoinnin ylläpitäminen koulutusten ja työnohjauksen keinoin

Nuorisoaseman saavutettavuus toteutetaan yhteistyön, yhdenvertaisuuden ja asiakaslähtöisyyden avulla

Palveluihin pääsy

- Luodaan selkeät kriteerit sille, miten nuorisoaseman palvelujen piiriin voidaan päästä
- Vahvistetaan etäpalveluiden saatavuutta
- Mahdollistetaan palveluihin pääsy tasavertaisesti koko Itä-Uudenmaan alueella eri palvelumuotoja hyödyntämällä
- Rakennetaan yhteistyötä sivistystoimen, opiskeluhuollon, terveysaseman, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen kanssa

Yhteistyömallien kehittämistarve

- Laaditaan palvelukuvaukset ja asiakaspolut
- Selkeytetään toimijoiden vastuut ja roolit
- Luodaan yhteiset hoitosuunnitelmat, joita toteutetaan monitoimijaisesti yhteisin tavoittein
- Kehitetään konsultaatiokäytänteitä ja tiedotetaan niistä kunnille
- Yhteistyö ja tiedonvaihto Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja kuntien kesken ennalta ehkäisevien toimien toimeenpanemiseksi sekä raportoinnin kehittäminen läpinäkyvyyden lisäämiseksi palveluiden tuotannosta

Yhdenvertaisuus palveluihin pääsyssä

- Huomioidaan kuntien erityistarpeet nuorisoaseman toiminnan järjestämisessä ja sisällöllisissä kysymyksissä
- Kehitetään etäpalveluita ja lisätään niiden saatavuutta
- Vahvistetaan nuorisoaseman palvelujen saantia erityisesti niissä kunnissa, joista liikkuminen Porvooseen on haastavaa
- Vahvistetaan alueella toimivien psykiatristen sairaanhoitajien osaamista ja roolia asiakkaiden tapaamisessa

Asiakaslähtöisyys

- Osallistetaan asiakkaita nuorisoaseman ja sen palvelujen kehittämiseen
- Kartoitetaan asiakastarpeita ja toiveita
- Kerätään säännöllisesti asiakaspalautetta ja raportoidaan niiden tuloksista hyvinvointialueelle ja kuntiin
- Kulttuuritulkkien ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä ja toteuttamisessa
- Toteutetaan tiedotusta nuorisoaseman palveluista Itä-Uudenmaan nettisivuilla oikea-aikaisen asiakasohjaamisen toteutumiseksi

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 Palvelulupaus

3 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

4 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Resurssit ja rahoitusmalli

Nuorisoaseman asiakkaina ovat keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdeoireilevat 13–21 vuotiaat nuoret ja heidän perheensä

- Nuorisoaseman palvelut on tarkoitettu Itä-Uudellamaalla asuville keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdeoireileville 13–21-vuotiaille nuorille
- Itä-Uudellamaalla asuu noin 12 500 kohderyhmän ikäistä nuorta
- Valtaosa kohderyhmästä asuu Itä-Uudenmaan suurimmissa kunnissa (Porvoo, Sipoo ja Loviisa)
- Pienemmissä kunnissa kohderyhmäläisten määrä on vähentynyt 2010-luvulla
- Nuorisoaseman palvelut on tarkoitettu myös nuorten vanhemmille ja yhteistyökumppaneille
- Vanhemmilla ja läheisillä ei ole asiakkuutta nuorisoasemalla, vaan he osallistuvat nuoren hoitoprosessiin verkosto- ja yhteisötapaamisissa

Taustalla olevia ilmiöitä:

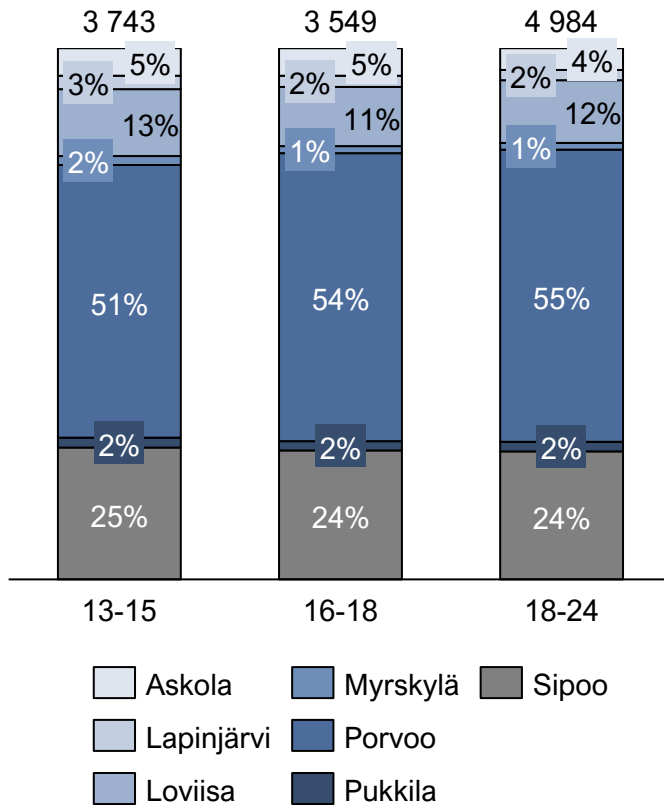
- Traumaattiset kokemukset
- Elämäntilanteen aiheuttama kriisi
- Nuoren kehitys ja kasvatus
- Perheen sisäiset vuorovaikutusongelmat

Oireilu voi näyttäytyä muun muassa:

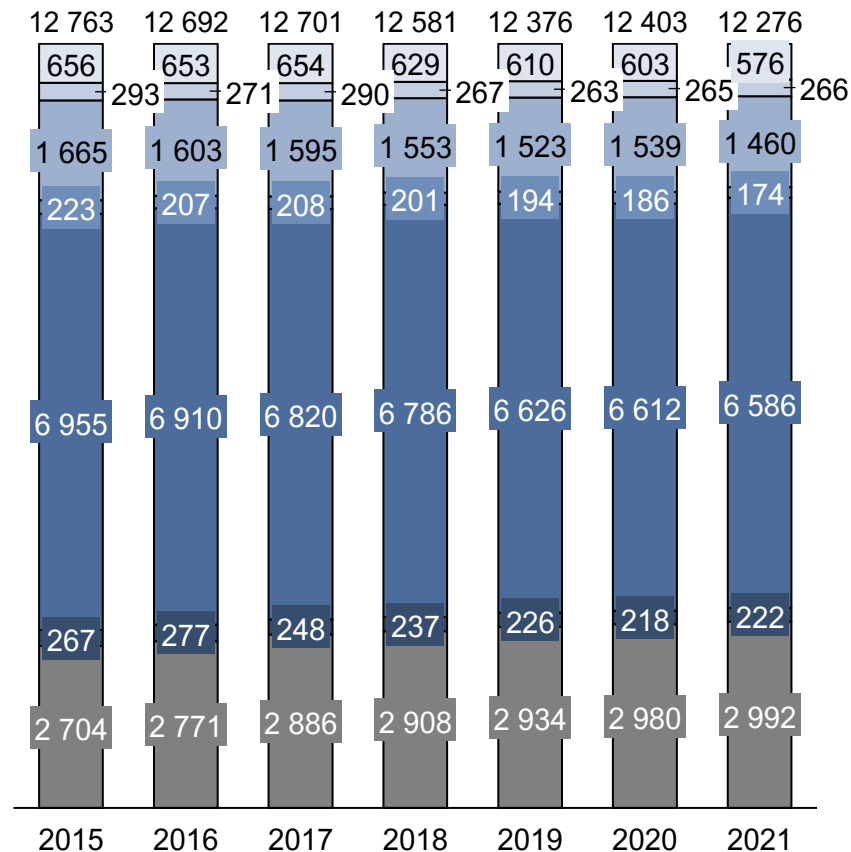
- Päihteidenkäyttönä
- Mielenterveyshäiriöinä
- Ahdistuksena tai masennuksena
- Koulupoissaoloina
- Elämänhallinnan vaikeutena ja jaksamattomuutena
- Huolena psyykkisestä voinnista
- Huolena pelaamisesta (liiallinen pelaaminen)
- Yksinäisyytenä / verkoston tai läheisten puutteena

Itä-Uudenmaan alueella asuu vuonna 2022 noin 12 500 13–24-vuotiasta nuorta

Nuorten ikäryhmien jakaumat
Itä-Uudellamaalla

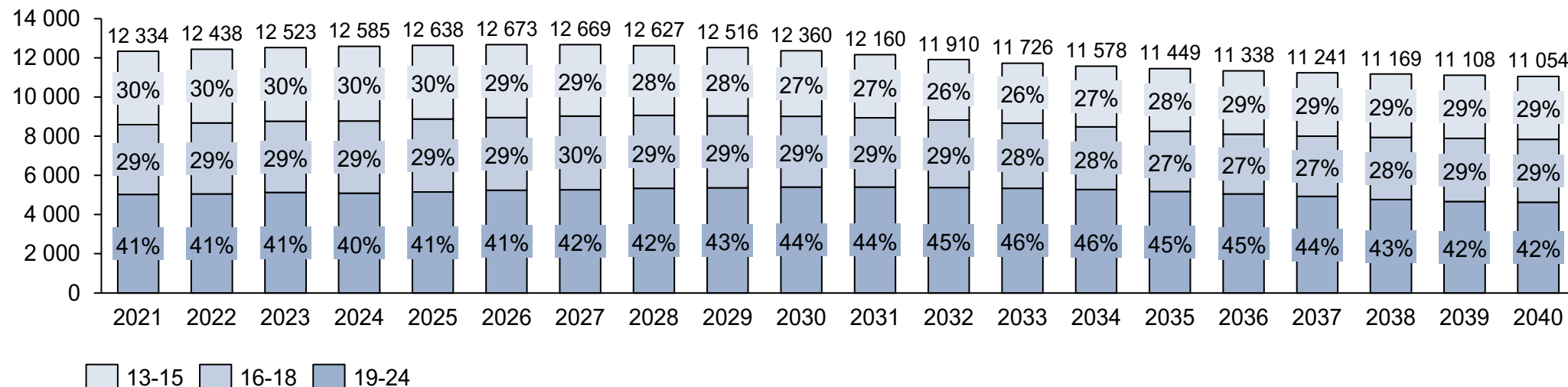
13 - 24-vuotiaiden väestön muutos 2015–2021
Itä-Uudenmaan kunnissa

Huomiot

- Määrällisesti eniten nuorisoaseman kohderyhmästä alueella asuu 18–24-vuotiaita
- Kaikkiaan 13–24-vuotiaita on eniten Itä-Uudenmaan suurimmissa kunnissa
- Porvoossa asuu puolet Itä-Uudenmaan 13–24-vuotiaasta väestöstä
- Sipoossa, jossa 13–24-vuotiaiden määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2015, asuu 25 % hyvinvointialueen vastaavasta ikäryhmästä

Itä-Uudenmaan 13–24-vuotiaiden väestömäärän ennustetaan laskevan vuodesta 2027 lähtien

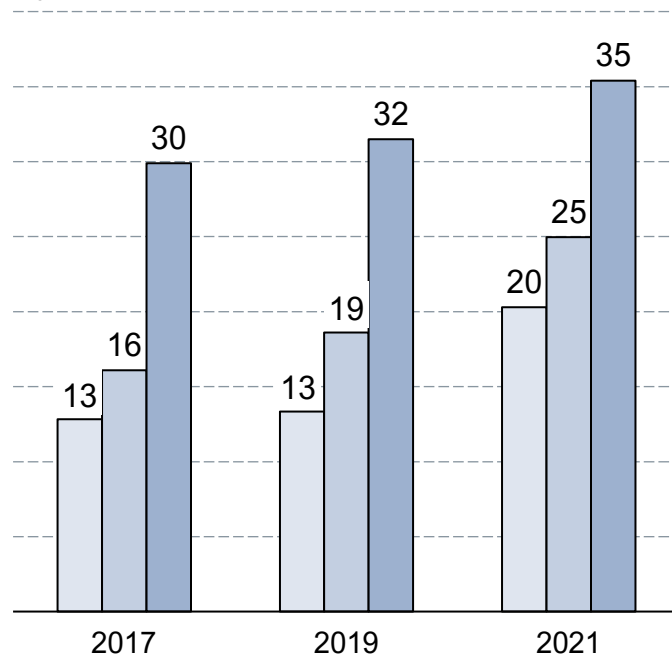

HUOMIOT

1. Itä-Uudenmaan 13–24-vuotiaita koskevassa väestöennusteessa ei esiinny suurta muutosta ikäryhmien välisessä painottumisessa
2. Ikäryhmän väestömäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2027 asti ja lähtevän sitten laskuun
3. Ikäryhmän väestömäärän alueella ennustetaan laskevan nykyistä matalammalle tasolle vuonna 2031

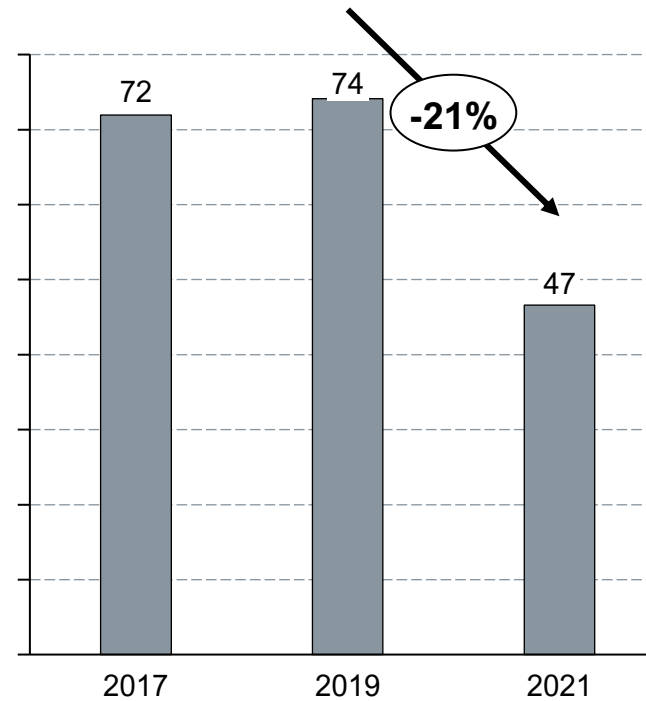
Kouluterveyskyselyn perusteella mielialaan liittyvät haasteet ovat lisääntyneet nuorten keskuudessa, tuen ja avun saaminen koulun ulkopuolella vähentynyt

Peruskoulun 8. ja 9. lk, lukion 1. ja 2. lk sekä ammattikoululaisten kokemus hyvinvoinnistaan

- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %
- Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, %
- Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana, %

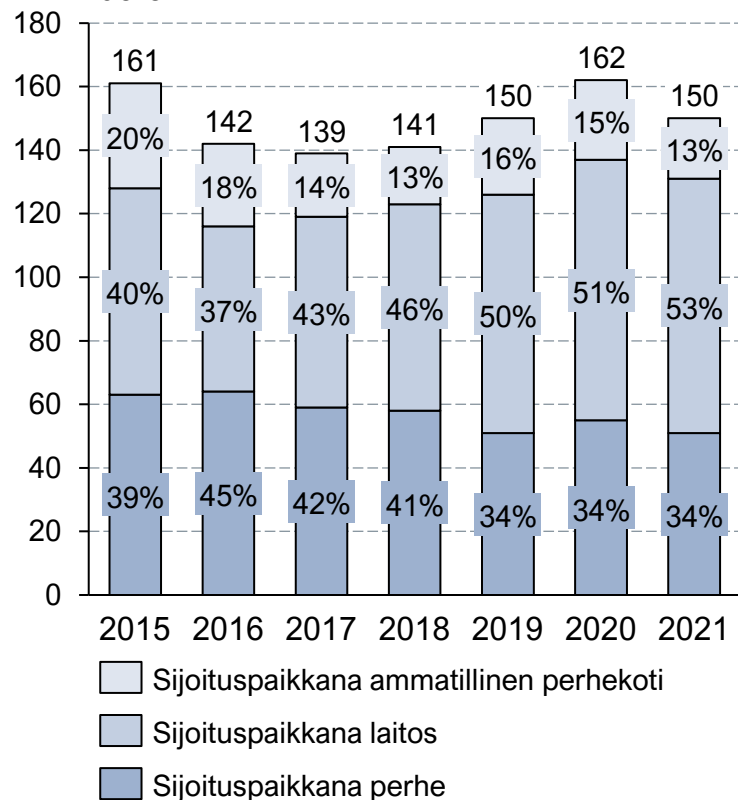
Saanut tukea ja apua palveluista koulun ulkopuolelta mielialaan liittyviin asioihin, %

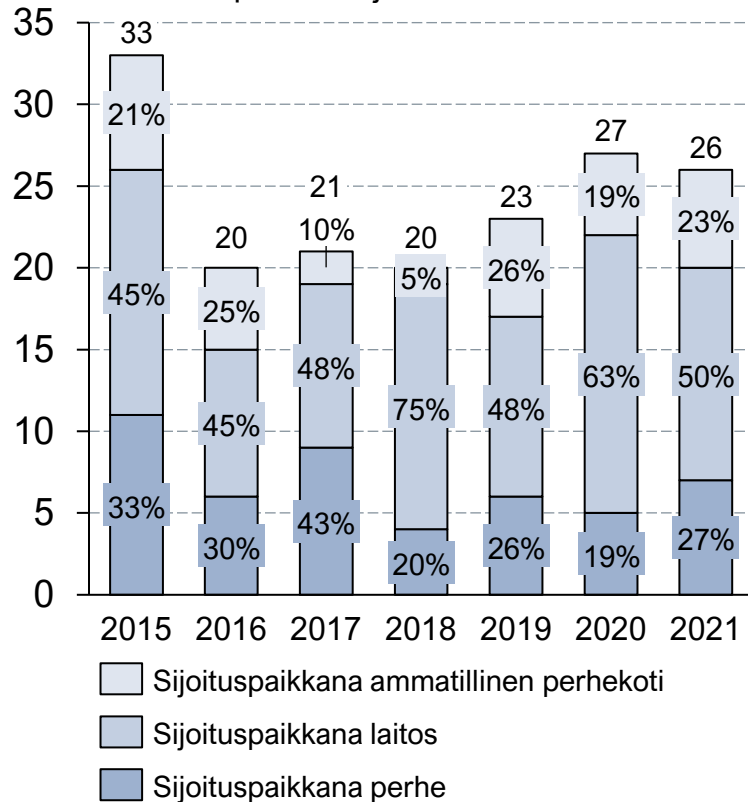
Huomiot
• Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen nuorten (peruskoulun 8. ja 9. lk, lukion 1. ja 2. lk sekä ammattikoulu) kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus ja masennusoireilu ovat lisääntyneet korona-aikana • Yhä useampi nuorista on myös huolissaan omasta mielialastaan • Tukea ja apua koulu yhteisön ulkopuolelta on saanut yhä harvempi nuorista

Itä-Uudellamaalla kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten yleisin sijoituspaikka on laitos

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18–20-vuotiaat nuoret

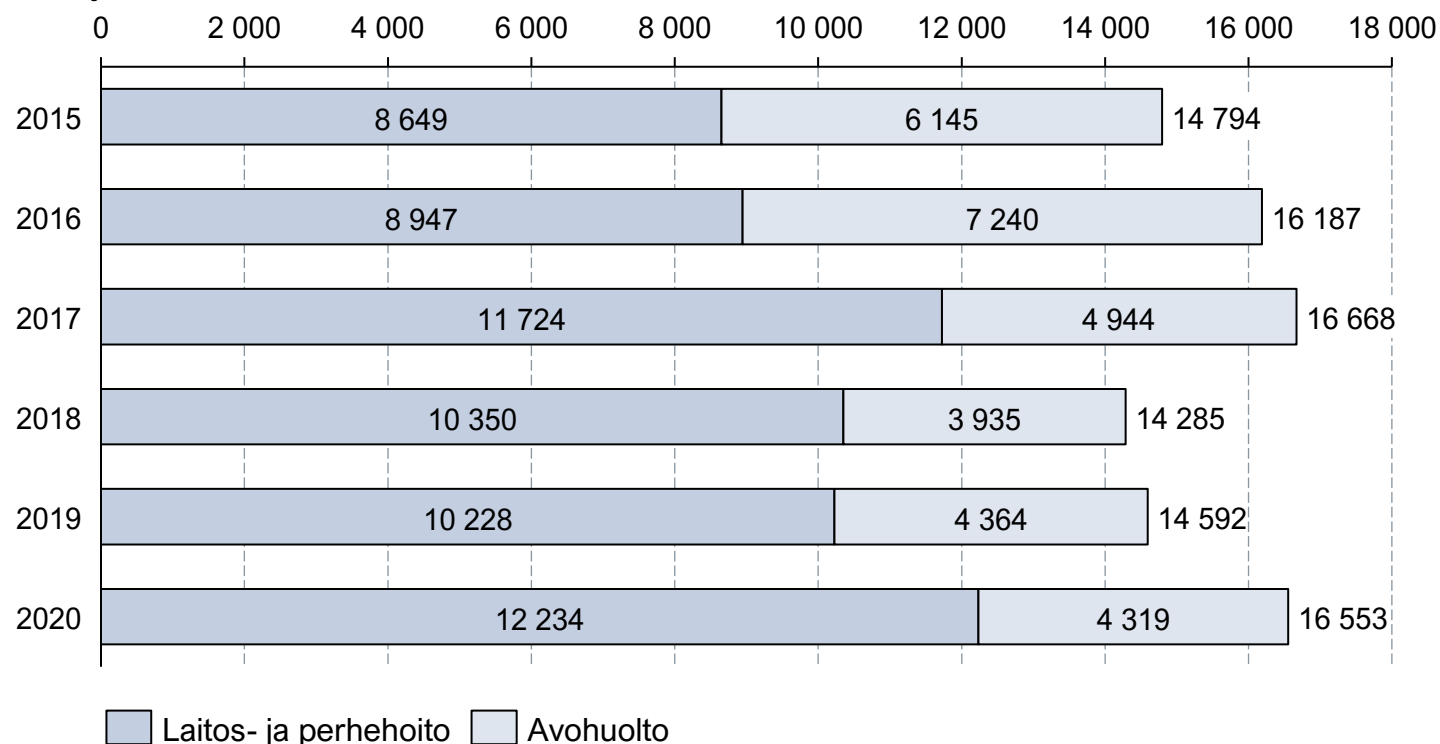
Yhden nuoren sijoittaminen
laitoshoidossa maksaa keskimäärin
180 000 – 200 000€ / vuodessa*

Huomiot

- Laitossijoitusten osuus on kasvanut tasaisesti 0–17-vuotiaiden yleisimpänä sijoitusmuotona
- Ammatilliset perhekotisijoitusten osuus on vähentynyt 0–17-vuotiaiden ryhmässä mutta kasvanut 18–20-vuotiaiden kohdalla
- Kodin ulkopuolella sijoitettujen 18 – 20-vuotiaiden määrä on lisääntynyt vuonna 2020
- Varsinkin 18–20-vuotiaiden laitossijoitusten osuus suhteessa muihin sijoitusmuotoihin on kasvanut vuonna 2020

Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon kustannukset ovat kasvaneet Itä-Uudellamaalla

Lastensuojelun käyttökustannukset yhteensä, 1 000 euroa

Nuorille suunnatuilla toimivilla matalan kynnyksen mielenterveyspalveluilla voidaan ehkäistä huostaanotosta kertyviä kustannuksia*

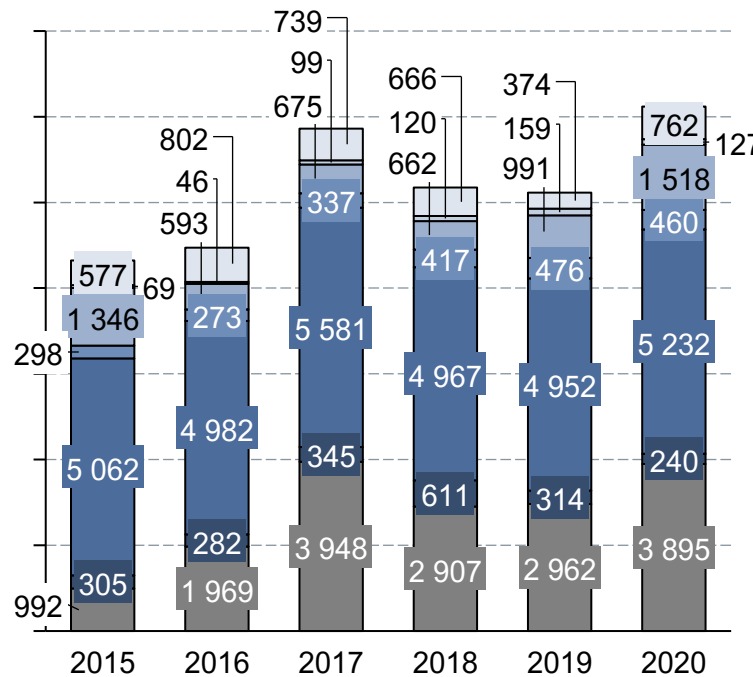
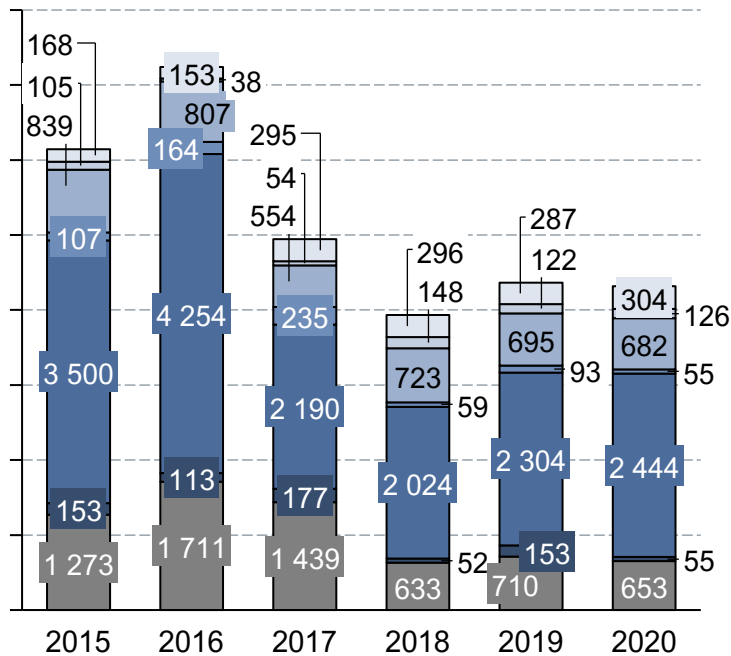
Huomiot

- Laitos- ja perhehoidon kustannukset ovat olleet suurimmillaan vuonna 2020
- Laitos- ja perhehoidon keskimääräinen asiakaskohtainen kustannus on ollut suurimmillaan vuonna 2017
- Kustannusten kertymiseen vaikuttaa se miten sijoitusten määrä painottuu laitoshoidon ja perhehoidon välillä

Lastensuojelun avopalvelujen käyttökustannukset ovat laskeneet samaan aikaan kun laitos- ja perhehoidon kasvaneet

Lastensuojelun avohuoltopalvelujen käyttökustannukset kunnittain, 1 000 euroa

Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon käyttökustannukset kunnittain, 1 000 euroa

Askola Lapinjärvi Loviisa Myrskylä Porvoo Pukkila Sipoo

Huomiot

- Lastensuojelun avohuollon kustannukset ovat lähteneen vuonna 2017 laskuun uudistuneen sosiaalihoitolain (1301/2014) ja lastensuojelulain (417/2007) muutosten voimaantulon jälkeen
- Lastensuojelun painopiste on siirtynyt vuodesta 2017 laitos- ja perhehoidon kustannuksen kasvun perusteella sijaishuoltoon
- Porvoossa lastensuojelun kustannukset ovat suurimmat suhteessa muihin kuntiin
- Sipoossa laitos- ja perhehoidon kustannukset ovat kasvaneet eniten suhteessa muihin Itä-Uudenmaan kuntiin

Tilastollinen yhteenveto

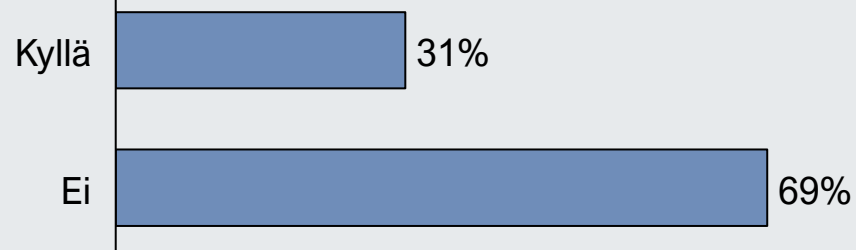
Tilastojen perusteella mielenterveyspalvelujen saatavuutta tulisi lisätä

- Nuorisoaseman sijoittamista Porvooseen puoltaa Itä-Uudenmaan 13–24-vuotiaan väestön jakautuminen. Suurin osa nuorisoaseman kohderyhmästä asuu Porvoossa (~55 %)
- Lähivuosina nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarpeen voidaan ennakoida kasvavan, koska Itä-Uudellamaalla asuvien 13–24-vuotiaiden osuuden ennustetaan kasvavan vuoteen 2027 asti
- Kasvaneet lastensuojelun kustannukset ja nuoruusikäisten sijoitukset voivat kertoa mielenterveys- ja päihdepalvelujen riittämättömyydestä:
 - 18–20 vuotiaiden kodin ulkopuolelle sijoittaminen on lisääntynyt vuonna 2020. Varsinkin ikäryhmän laitossijoitusten osuus suhteessa muihin sijoitusmuotoihin on kasvanut vuonna 2020
 - Lastensuojelun laitos- ja perhehoidon kustannukset ovat kasvaneet Itä-Uudellamaalla vuonna 2020 noin 20 % vuoteen 2019 verrattuna
 - Vuodesta 2016 lastensuojelun avopalvelujen käyttökustannukset ovat laskeneet samaan aikaan kun laitos- ja perhehoidon kasvaneet
- Nuorille suunnattujen mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarvetta perustelee myös yläkoululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden masentuneisuuden ja ahdistuneisuuden kokemusten lisääntyminen Itä-Uudellamaalla. Samanaikaisesti yhä harvempi Itä-Uudenmaan yläkouluikäisistä ja toisen asteen opiskelijoista kokee saaneensa koulun ulkopuolista tukea mielialaan liittyvissä haasteissa

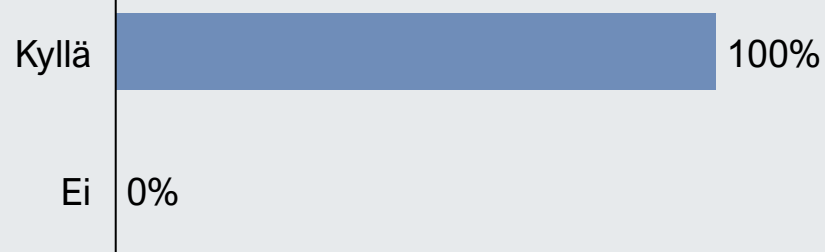
Nuorille tarkoitettun mielenterveys- ja päihdeyksikölle on tarvetta

- Nuorisoaseman kehittämisen tueksi selvitettiin nuorten ajatuksia toiminnan tarpeista
- Kysely lähetettiin Itä-Uudenmaan nuorisovaltuutetuille
- Kysely oli avoinna välillä 05-06/2022 ja siihen tuli yhteensä 13 vastausta

Onko nuorille tarkoitettuja mielenterveys- ja päihdepalveluja mielestäsi helposti saatavilla?

Onko nuorille tarkoitettulle mielenterveys- ja päihdeyksikölle mielestäsi tarve?

Millä keinoilla mielestäsi nuorten mielenterveys- ja päihdeongelmiin tulisi puuttua?

- Enemmän infoa mistä saada apua ja parempia apukeinoja. Informaatio pitää tulla nuorelle mieluisassa muodossa, esim. turvallisessa tilassa tai TikTokin kaltaisessa some apissa.
- Ongelma pitäisi ottaa vakavasti
- Nuorella pitää olla ammattilainen kenen kanssa keskustella ja joka kertoisi nuorelle haitoista ja tukisi kuntoutumisessa.
- Mielenterveys- ja päihdeongelmista tulisi puhua enemmän kouluissa.
- Kouluihin päihdetiedotusta. Faktojen lisäksi addiktiota käsitteleviä tapahtumia.
- Ehkäisevästi jo kotona ja koulussa.
- Opettajilla pitäisi olla sanavaltaa, jos kohtaa huonosti voivan nuoren joka voi huonosti.
- Opettajat tai muu koulun henkilökunta voi kysellä oppilaiden kuulumisia niin että nuori tuntee itsensä kuulluksi.

Nuorten mielestä terapiapalvelut tulee olla keskeinen osa nuorisoasemalla tarjottavia palveluja

Mihin aikaan mielestäsi palvelua tulisi olla tarjolla?

- Kouluaikojen jälkeen iltapäivällä 16-22
- Kouluaikana ja myös kouluajan ulkopuolella arkipäivisin (6.00-22.00)
- Viikonloppuisin
- 24/7 esimerkiksi kriisipuhelimen muodossa

Psykologin ja kokemusasiantuntijan palvelut ja läsnäolo tärkeitä nuorisoasemalla

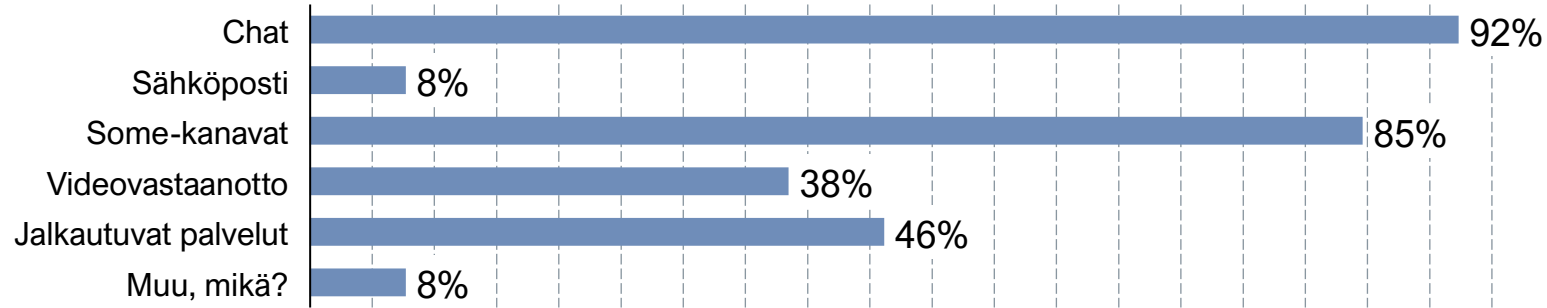
Keitä muita ammattilaisia yksikössä tulisi olla, jotta se parhaiten ajaisi kohderyhmän nuorten asiaa?

Nuorisotyöntekijä / etsivän nuorisotyö

Psykoterapeutti, päivystävä nuorisotyöntekijä

Nuoret kokevat, että palvelua pitää saada helposti, matalalla kynnyksellä ja sähköisiä alustoja hyödyntämällä

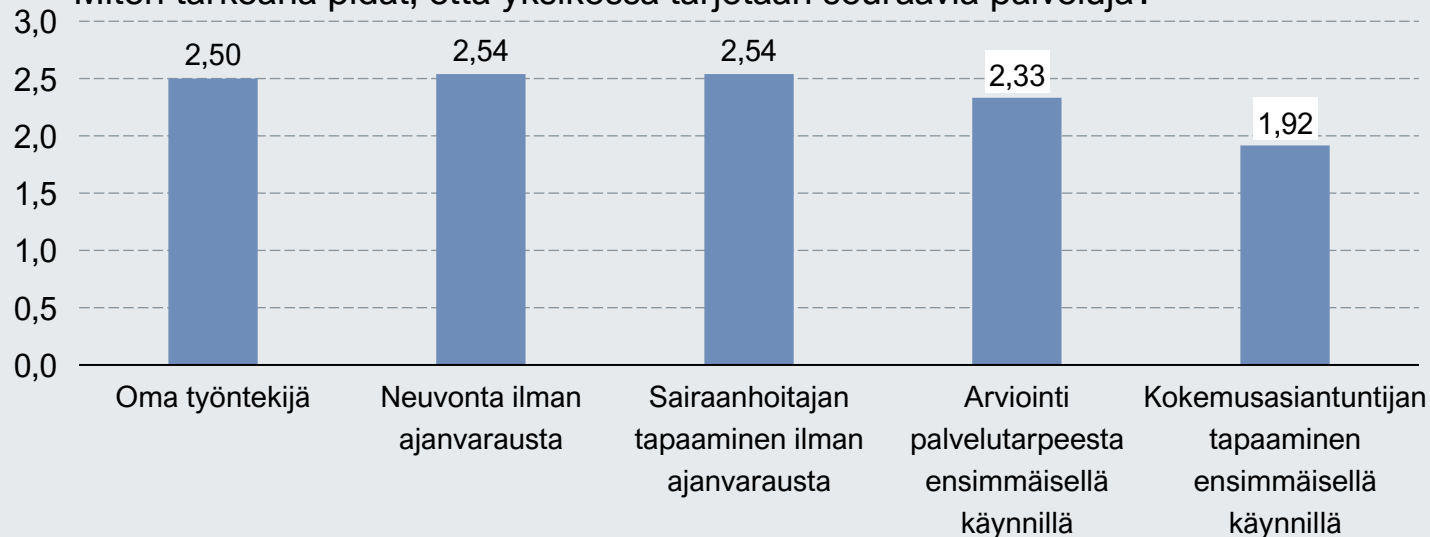
Minkälaisia muita palvelukanavia kasvokkaisen lähipalvelun lisäksi pitäisi mielestäsi nuorille tarjota?

Kuvaile, miten alueellisuus tulee huomioida toimintaa järjestettäessä

- Kaikilla Itä-Uudenmaan alueilla tulisi olla toimintaa, joka on järjestetty turvallisessa ja lähestyttävässä ympäristössä
- Palvelun tulisi olla lähellä
- Sijoitetaan keskustaan, jotta palveluun kulkeminen on helppoa
- Kaikilla ei ole mahdollista kulkea saatavilla olevan palvelun luokse tai sieltä kotiin, joten videovastaanotot olisivat tähän hyviä

Miten tärkeänä pidät, että yksikössä tarjotaan seuraavia palveluja?

Nuorten mielestä vanhempia ja muita perheenjäseniä tulisi myös tukea. Opiskeluhuollon kanssa tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä

Miten mielestäsi mielenterveys- ja päihdeoireilevien nuorten vanhemmat ja muut perheenjäsenet tulisi ottaa huomioon?

- Kaikkia osapuolia pitäisi pystyä tilanteessa kuuntelemaan ja tukemaan.
- Vanhempia ja läheisiä pitäisi myös tukea.
- Vanhemmille neuvon antaminen ja tuki on tärkeää, jotta he jaksavat tukea hankalassa tilanteessa olevaa nuorta.
- Nuoren mielipide tulee huomioida asiassa. Nuoren mielipide ja tuen tarve ensisijaista.
- Mikäli nuori itse on tarpeeksi kypsä päättämään niin saisi päättää otetaanko ne huomioon tässä. Nuoren tahtoa pitää kunnioittaa. On iso askel hakea apua ja joku nuori voi jättää avunhakemisen välistä, jos hän tietää, että tieto avun hakemisesta tulee läheisten tietoon.

Miten yksikön toiminnan ja ohjauksen tulisi suhteutua opiskeluhuoltoon? Mitä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa tulisi olla?

- Tarjotaan jokaiselle vähintään yksikäynti esim. koulussa.
- Koulusta pitäisi ehdottomasti saada luvallinen poissaolo, jos on jokin tapaaminen tms. jonkin palvelun kanssa.
- Opiskeluhuollon ja yksikön pitäisi yhdessä miettiä miten saavat nuoret luottamaan siihen, että he saavat apua kun he sitä tarvitsevat.
- Opiskeluhuolto ottaa heti yhteyttä, jos ilmenee että nuori käyttää päihteitä.

Nuorten sitoutumista nuorisoaseman palveluihin tulee vahvistaa tiedottamalla toiminnasta ja sen vaikutuksista

Miten toiminnasta tulisi tiedottaa, jotta se tavoittaisi mahdollisimman kattavasti kohderyhmän nuoret?

- Koulussa (esim. Wilma-viesti)
- Mainokset ja someviestintä
- Koulussa esittely tunti palvelusta. Enemmän tietoa kouluihin siitä, miten tärkeää on pitää mielenterveys kunnossa ja normalisoida avun hakeminen
- Nuorisotyöntekijät voivat myös ehdottaa tätä nuorelle

Miten mielestäsi nuoria saadaan motivoitua ja kannustettua hakemaan apua mielenterveys- ja päihdepalvelusta?

- Palvelusta pitäisi kertoa enemmän. Että on oikeasti apua ja palvelun tarkoituksena on juuri se, että nuori tuntee itsensä onnelliseksi ja arvostetuksi.
- Apuyksikön tulee olla mieluisa, esim. sieltä voisi käydä hakemassa herkkuja
- Vapaata ja sitoutumatonta toimintaa sekä hyvät työntekijät ja yhteistyö eri henkilöiden kanssa.
- Myös pitkän ajan vaikutukset esim. päihteiden käytöstä pitäisi tuoda esille niin, että ne jää mieleen (joku kuka on kokenut esim. alkoholiongelmia).

Mitkä asiat mielestäsi estävät nuoria ottamasta yhteyttä / tulemasta palveluun?

- Monen nuoren mielestä se on noloa
- Jos palvelu ei ole lähellä tai sitten se sijaitsee paikassa minne olisi ”noloa” mennä
- Palvelun tarkoitus ei ole riittävästi tiedossa
- Pelko ettei palvelusta ole apua tai että asiat leviävät
- Se että vanhemmille kerrotaan, pelko huoltajille ilmoittamisesta

Yhteenveto nuorisovaltuutetuille lähetystä kyselystä

Nuoret kokevat, että heille suunnattuja mielenterveyspalveluja tulisi olla paremmin saatavilla

- Nuorille suunnattuja mielenterveys- ja päihdepalveluja koetaan olevan liian vähän
- Nuorisoasema tulee nuorten mielestä sijoittaa keskustan alueelle, jotta se on hyvin saavutettavissa
- Palvelun jalkautuminen, videovastaanotto ja Chat-palvelukanavana koetaan tasavertaistavan palvelujen saantia alueesta riippumatta
- Moniammatillinen tiimirakenne saa kannatusta nuorten keskuudessa. Nuoret kokevat niin sosiaali- kuin terveysalan ammattilaisten läsnäolon tärkeänä
- Nuoret näkevät tärkeänä mahdollisuuden terapiaan ja kokemusasiantuntijan kanssa työskentelyyn sekä oman työntekijän kanssa asioinnin
- Tärkeä on, että palvelu on saatavilla ilman ajanvarausta ja että palvelua on tarjolla myös ilta-aikaan
- Nuoret kertovat myös koulun ja opiskeluhuollon kanssa tehtävän yhteistyön olevan keskeistä nuorten tavoittamisessa ja palvelujen piiriin saamisessa
- Vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä on sovittava nuoren kanssa ja kunnioitettava nuoren mielipidettä vanhempien mukaan ottamisessa. Nuoret kokevat kuitenkin, että vanhempien tukeminen on myös tärkeää

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 Palvelulupaus

3 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

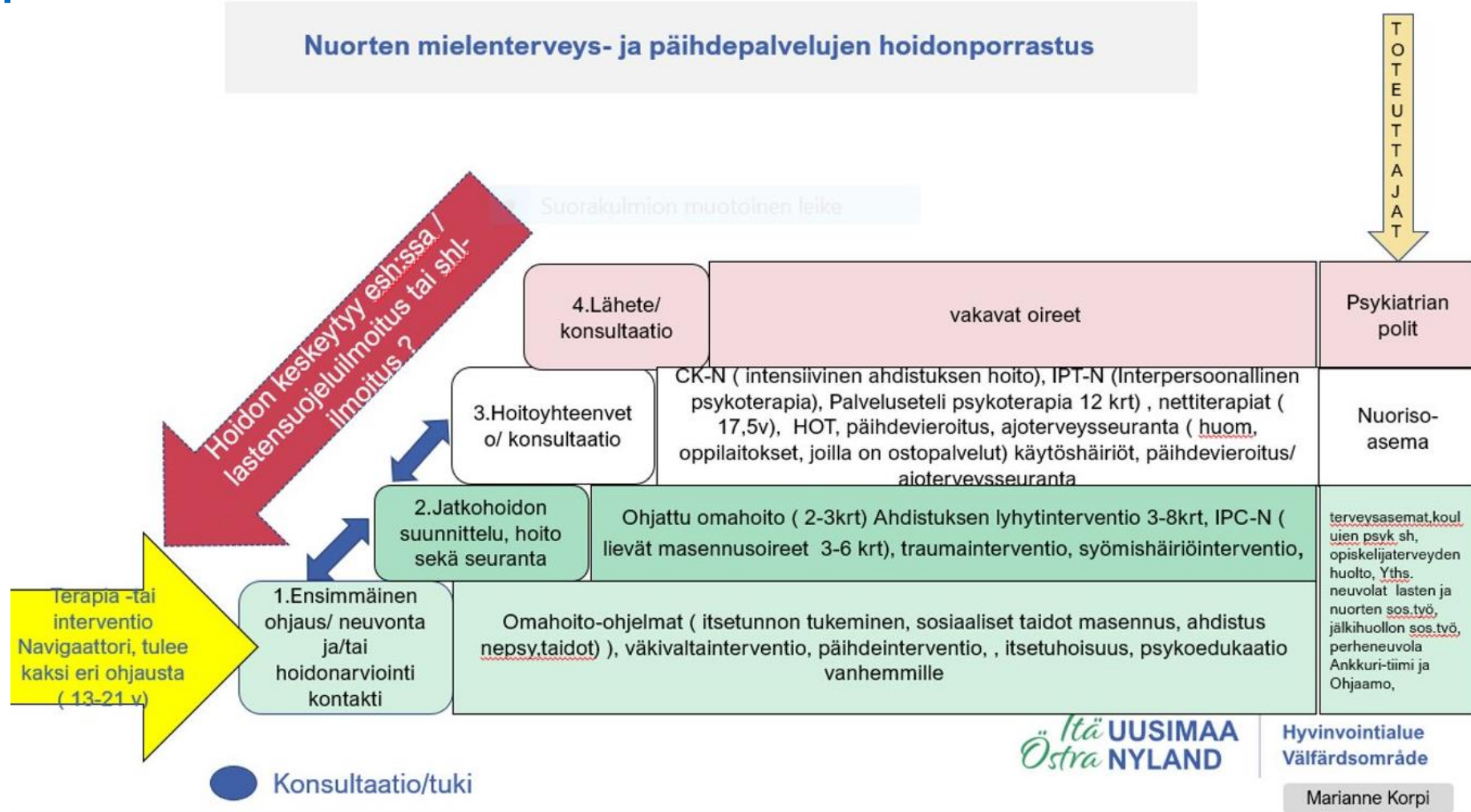
4 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

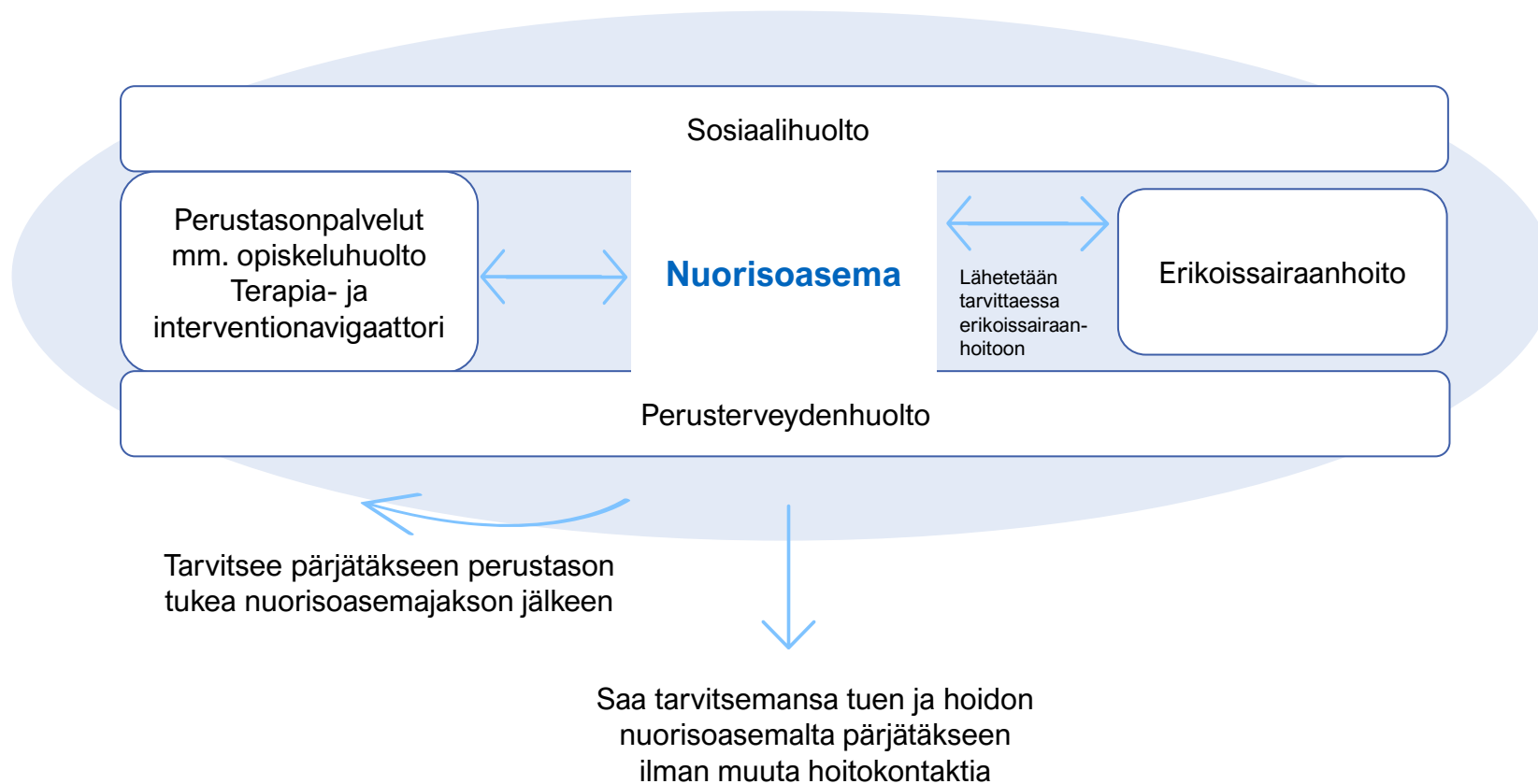
6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Resurssit ja rahoitusmalli

Nuorisoasema on osa Itä-Uudenmaan hoidonporrastusta

Nuorisoasema on perustason toimintaa

- Nuorisoasemalle saapuva nuori on voinut saada jo perustasolla tukea esimerkiksi opiskeluhoollosta (IPC, Cool Kids)
- Terapiakoordinaattorit (Terapiat etulinjaan – hanke) tekevät tiivistä yhteistyötä nuorisoaseman kanssa edistään terapianavigaattorin, ohjattujen omahoitojen ja etulinjan lyhytterapioiden hyödyntämistä
- Perustasolla nuorelle ja perheelle on voitu tarjota myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja ja perusterveydenhuollon palveluja
- Nuorisoaseman asiakkuudessa nuori saa niin sosiaali- kuin terveydenhuollon palveluja
- Nuori voi palata nuorisoaseman asiakkuudesta takaisin perustason ennaltaehkäisevien palvelujen piiriin, pärjätä ilman hoitokontaktia tai tarvita erikoissairaanhoidon palveluja

Nuorisoasema on aktiivinen verkostotoimija

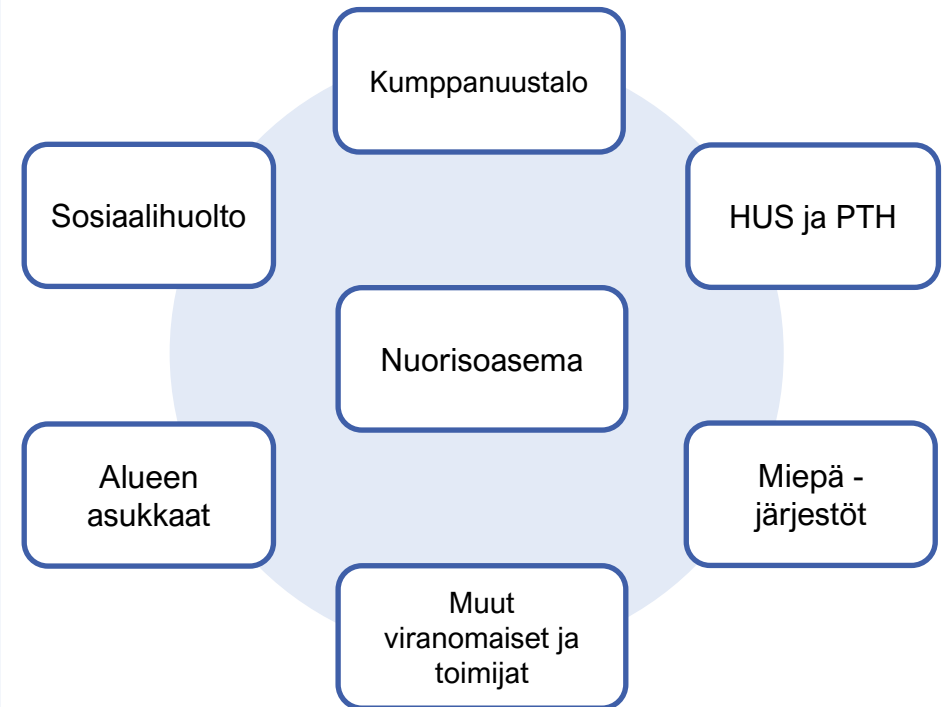
Nuorisoasema on aktiivinen verkostotoimija, jonka yhteistyöverkostoon kuuluvat niin alueen asukkaat kuin ammattilaiset. Nuorisoasema on aloitteellinen verkostotyötä tekevä taho, jonka asiakkuuden aikana nuorelle määrittyy kuntoutumista ja arjen hallintaa tukeva toimijaverkosto.

Yhteistyö HUS:n toteutuu konkreettisesti ostopalveluna kerran viikossa nuorisoasemalla työskentelevän nuorisopsykiatrin myötä. HUS on tärkeä konsultoitava taho nuorisoasemana asiakkaiden hoidollisissa kysymyksissä. Yhteys HUS:n tapahtuu ennalta sovitusti ja nimettyjen yhteyshenkilöiden kesken.

Yhteys sosiaalihuoltoon toteutuu nuorisoaseman sosiaalityöntekijöiden välityksellä. Sosiaalityöntekijät huolehtivat myös asiakkaan talous- ja työllisyysasioiden edistämisestä yhteistyössä Kelan ja TE-keskuksen kanssa.

Alueen kolmannen sektorin toimijat tuottavat palveluja, joihin nuorisoasemalta voidaan ohjata asiakkaita saamaan jatkotukea hoitajakson päättyessä. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ohella tuki lähisuhdeväkivallan ja rahapelaamisen kysymyksissä voi olla tarpeellista haasteiden kasautuessa.

Alueen asukkaita huomioidaan tiedottamalla ja esittelemällä nuorisoaseman toimintaan alueen eri toimijoille. Soveltuvilta osin nuorisoaseman toiminnassa rakennetaan yhdyspintoja alueen muihin asukaspalveluihin kuten kulttuuri- ja liikuntapalveluihin. Näiden yhteistyötahojen kanssa yhdessä tekeminen voi toteutua osana esimerkiksi kuntouttavaa toimintaterapiaprosessia.

Esimerkki kahdesta vaihtoehtoisesta palveluprosessista

Hoitojakso

1

Aloituspalaveri

- Hoidon tavoitteet
- Sovitaan läheisten roolista
- Arvioidaan erityistyön tarve
 - Psykologi, toimintaterapeutti, perheterapeutti
- Sovitaan väliarvioinnit

2

Alkuhaastattelu

Kartoitetaan:

- Asiakkaan tilanne (lääkitys, toiminta)
- Hoidon tavoitteet
- Läheisverkosto

Suunnitelman mukainen hoito ja kuntoutus

- Lääkärin diagnostinen selvitys
- Omahoitaja tapaamiset (sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä)
 - 1krt/vk jakson ajan
- Sosiaalityöntekijä arvioi muiden palvelujen ja tuen tarvetta
 - 2krt/jakso, hoidon alussa ja lopussa
- Psykologiset- ja toimintakykytesti
- Lääkäritapaaminen/-tapaamiset
 - Tarpeen mukaan
- Ryhmätoiminta
 - Toiminnallinen ryhmä (toimintaterapeutti + 1tt)
 - Vertaisryhmä (1tt + kokemusasiantuntija)
 - Psykoedukaatioryhmä (psykologi + 1tt)
- Kokemusasiantuntijan tapaamiset
- Verkostotapaamiset
 - Sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja
- Kotikäynti/-käynnit
 - Parityönä (sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, sairaanhoitaja, toimintaterapeutti)

Loppu-/siirtoneuvottelu

- Arvioidaan hoidon vaikuttavuutta
- Varmistetaan verkostolta tarvittavan jatkotuen järjestäminen

Todetaan jatkotuen tarve:

- Ei jatkohoidon tarvetta
- Jatkotuentarve

Loppuhaastattelu

- Arvioidaan hoidon vaikuttavuutta
- Varmistetaan ohjaus tarpeen mukaisesti jatkopalveluihin

Siirtoneuvottelu jatkohoitoon

- Välitetään tarvittavat tiedon jatkohoitotaholle

Nuorisoaseman asiakaspolku voi edetä lähi-, etä- ja/tai jalkautuvassa palvelussa

Palvelumuoto	Tieto palvelusta	Yhteydenotto	Palveluun tulo	Palvelussa olo	Jatkotoimet	Muuta huomioitavaa
Lähipalvelu	Paikalliset toimijat Some/media	Puhelin Chat Sähköposti Asiointi toimipisteessä	Ajanvaraus Päivystys	Ohjaus, neuvonta Ryhmätoiminta Terapia Arvioinnit Lääkeseuranta	Etäpalveluun siirtyminen Ohjaus seuraavalle taholle Jatkosuunnitelma Kumppanuustalossa	
Etäpalvelu	Paikalliset toimijat Some/media	Puhelu Chat Sähköposti Asiointi toimipisteessä	Ajanvaraus Päivystys	Ohjaus, neuvonta Etäterapia, Etäryhmätoiminta Arvioinnit soveltuvilta osin Lääkeseuranta	Lähipalveluun siirtyminen Ohjaus seuraavalle taholle	
Jalkautuvat palvelut	Liikkuva yksikkö Paikalliset toimijat Some/media	Nuorisoaseman kautta: Puhelin Chat Sähköposti Asiointi toimipisteessä	Ajanvaraus kunnan toimipisteeseen nuorisoasema työntekijälle	Ohjaus, neuvonta Terapia Arvioinnit Lääkeseuranta	Lähi- tai etäpalveluun siirtyminen Ohjaus seuraavalle taholle	

Nuorisoaseman palveluja voidaan soveltuvilta osin tarjota lähi-, etä- ja/tai hybridipalveluina

Nuorisoaseman palveluja voidaan tarjota soveltuvilta osin sekä lähi-, etä-, että hybridipalveluina. Laaja etäyhteyden hyödyntäminen luo mahdollisuuden palvella koko Itä-Uudenmaan aluetta tasavertaisesti.

Pelkästään lähitapaamisina tulee kuitenkin toteuttaa psykologisten testien ja toimintaterapia-arvioiden havainnointia vaativat osiot. Sen sijaan testien sisältämät haastattelut voidaan toteuttaa myös etäyhteydellä.

Skenaario 1: Jokaiseen asiakkuusprosessiin kuuluvat alku-, väli-, ja loppuneuvottelut toteutetaan pääsääntöisesti lähitapaamisin. Neuvotteluissa voidaan soveltaa hybriditapaamista (osa osallistujista läsnä, osa etänä) mikäli joku hoidon kannalta keskeisistä ammattilaisista tai läheisistä on estynyt tulemaan paikalle.

Skenaario 2: Jokaiseen asiakkuusprosessiin kuuluu lähitapaamisena toteutuva alkuhaastattelu. Loppuhaastattelu ja siirtoneuvottelu voidaan hoitaa myös etänä.

Sosiaalityöntekijän, sosiaaliohjaajan, sairaanhoitajan ja kokemusasiiantuntijan tapaamiset voidaan toteuttaa niin lähi-, etä-, kuin hybriditapaamisina pois lukien kotikäynnit.

	Lähi	Etä	Hybridi
Alkuneuvottelu/haastattelu	✓	✓	✓
Välineuvottelu	✓	✓	✓
Loppu/siirtoneuvottelu/haastattelu	✓	✓	✓
Lääkärin tapaaminen	✓	✓	
Lääkärin tutkimukset	✓		
Psykologin tapaaminen	✓	✓	
Psykologiset testit	✓		
Toimintaterapeutin tapaaminen	✓	✓	
Toimintaterapia arvioniti	✓		
Sosiaalityöntekijän tapaaminen	✓	✓	✓
Sairaanhoitajan tapaaminen	✓	✓	✓
Sosiaaliohjaajan tapaaminen	✓	✓	✓
Kokemusasiiantuntujan tapaaminen	✓	✓	✓
Ryhmätoiminta	✓	✓	
Kotikäynnit	✓		

Nuorisoaseman lähipalvelua voidaan tarjota yksilö- tai ryhmämuotoisena

- Nuorisoaseman lähipalvelua tarjotaan yksilö- ja ryhmämuotoisena työntekijöiden parityönä tai itsenäisenä työnä toteutettuna (arvioinnit, toiminnalliset tapaamiset, ohjaustapaamiset, terapiat, tutkimukset jne.)
- Lisäksi nuorisoaseman tiimi toimii Itä-Uudenmaan alueen asiantuntijaryhmänä tarjoten ja saaden tarpeen mukaan lähipalveluna myös konsultaatiota (ohjaamo, sivistystoimi ja opiskeluhoito, lastensuojelu, lapsiperheiden ja aikuisten sosiaalityö, lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatria, nuorisotyö, perheneuvola ja ravitsemusterapia)
- Nuorisoaseman lähipalveluna voidaan toteuttaa myös vanhempainohjausta

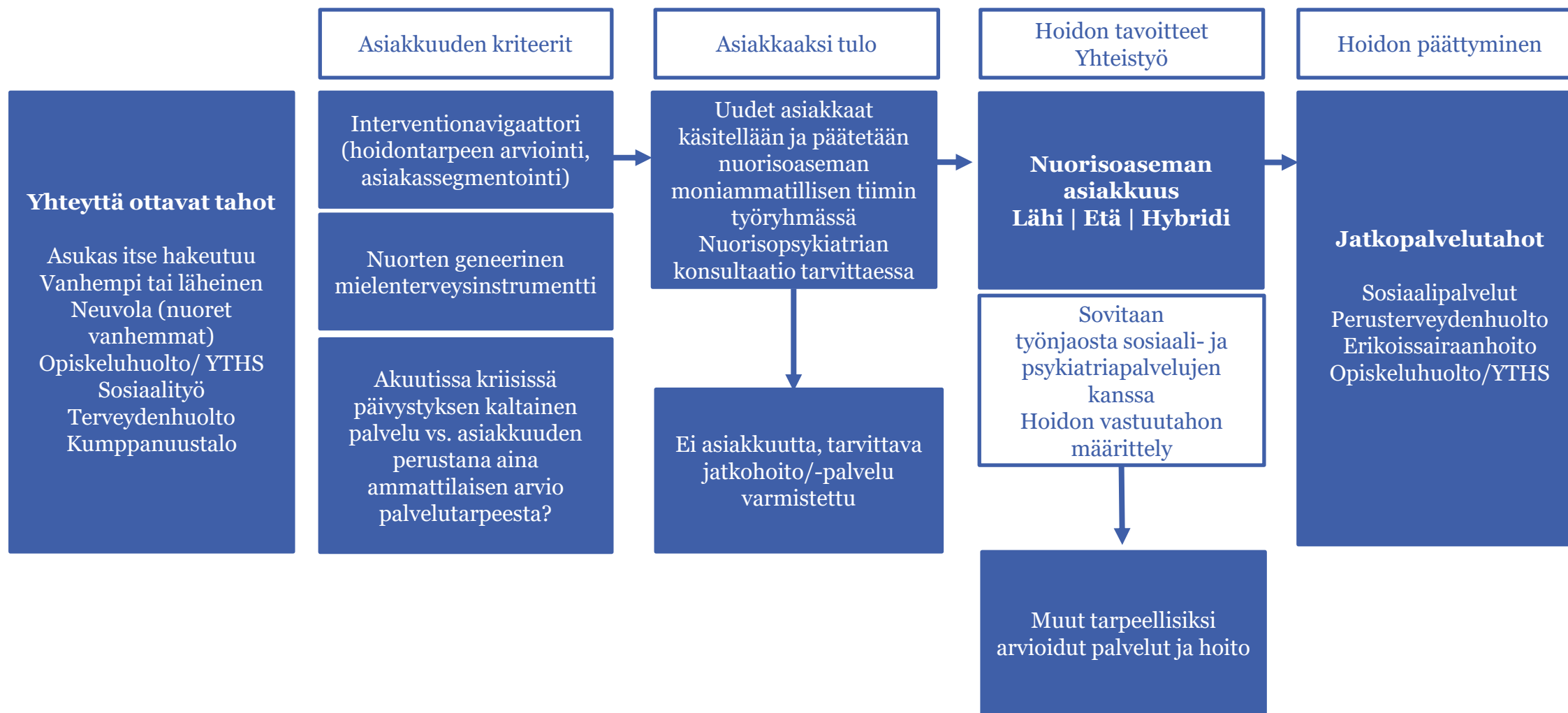
Toteutustapa	Tarkoitus	Tapaamisten sisältö
Yksilötyö Parityö Arvioinnit ja tutkimukset Toiminnalliset tapaamiset Ryhmätoiminta Neuvottelut	Palvelun tai hoidon tarpeen arvio Psykososiaalinen keskustelutuki lähi- ja etäpalveluna Diagnostinen selvitys Lääkehoito ja seuranta Lyhytinterventio/terapiat Ryhmätoiminta	Keskustelu Arviointi/testit Sosiaalisten tilanteiden harjoittelu Arkirytmien tukeminen Perhetapaamiset Monialainen työskentely

Nuorisoaseman liikkuvalla työllä voidaan varmistaa palvelut koko Itä-Uudellemaalle

- Liikkuvaa työtä tarjotaan koko Itä-Uudenmaan alueelle jalkautumalla kuntien sote-keskuksiin, terveysasemille ja muualle kuntien palvelupisteisiin (esim. kirjasto, kirjastoauto, oppilaitokset)
- Liikkuvan työn osalta kuntien kanssa on sovittava käytettävissä olevat toimipisteet ja tilojen varauskäytännöt
- Jalkautuvan työn järjestämisessä on huomioitava jo käytössä olevat toimintatavat kuten etsivä työ ja kotihoito
- Jalkautuvaa työtä toteuttavat ensisijaisesti parityönä sosiaaliohjaajat, toimintaterapeutit ja sairaanhoitaja. Tilanteen ja tarpeen mukaan myös muut työntekijät voivat tehdä liikkuvaa työtä. Nuorisoaseman työntekijät voivat tehdä yhteistyötä/parityötä kunnan omien työntekijöiden kanssa.
- Neuvottelut voidaan tilanteen niin salliessa toteuttaa asiakkaan oman kunnan tiloissa hybridikokouksena

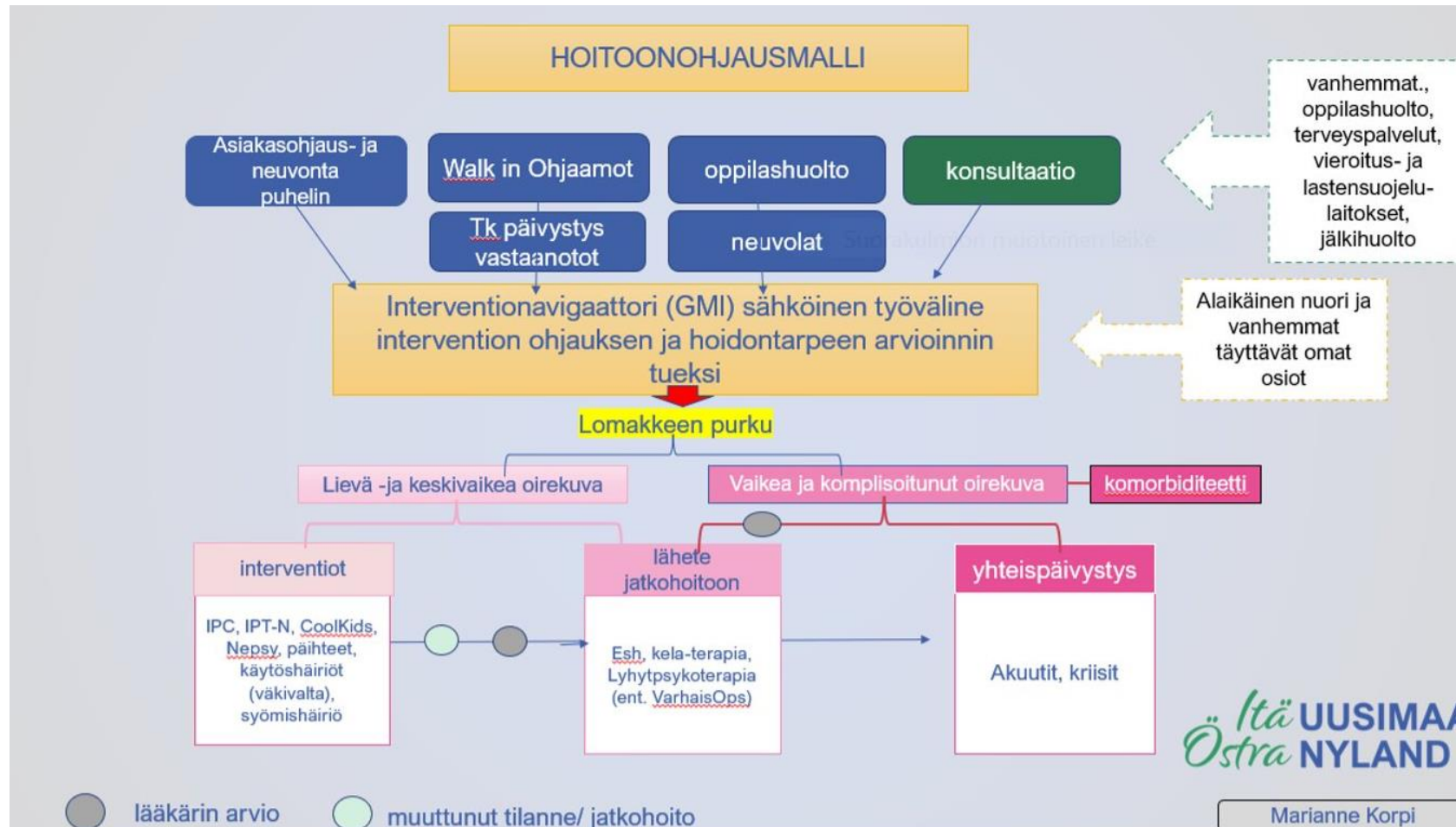
Toteutustapa	Tarkoitus	Tapaamisten sisältö
Parityö Etsivä työ Kotikäynnit Arvioinnit Toiminalliset tapaamiset Neuvottelut	Psyykkisen voinnin arvio Elämäntilanteen arvio Palvelutarpeen arvio Lyhytinterventio Aktivointi ja tukeminen nuoren omassa ympäristössä Konsultointi yhteistyökumppaneille	Keskustelu Kotikäynnit Sosiaalisten tilanteiden harjoittelu Arkirytmien tukeminen Perhetapaamiset Monialainen työskentely

Nuorisoasemalla arvioidaan lähetteet ja päätetään asiakkuudesta moniammatillisessa tiimissä

Interventionavigaattori toimii hoidontarpeen arvioinnin välineenä

Interventionavigaattori on tarkoitus ottaa käyttöön koko maassa ja sen osuutta tullaan tarkentamaan, kun nuoriosasemaan ollaan perustamassa ja toimintasuunnitelmaa tarkennetaan (vuodesta 2023)

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 palvelulupaus

3 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

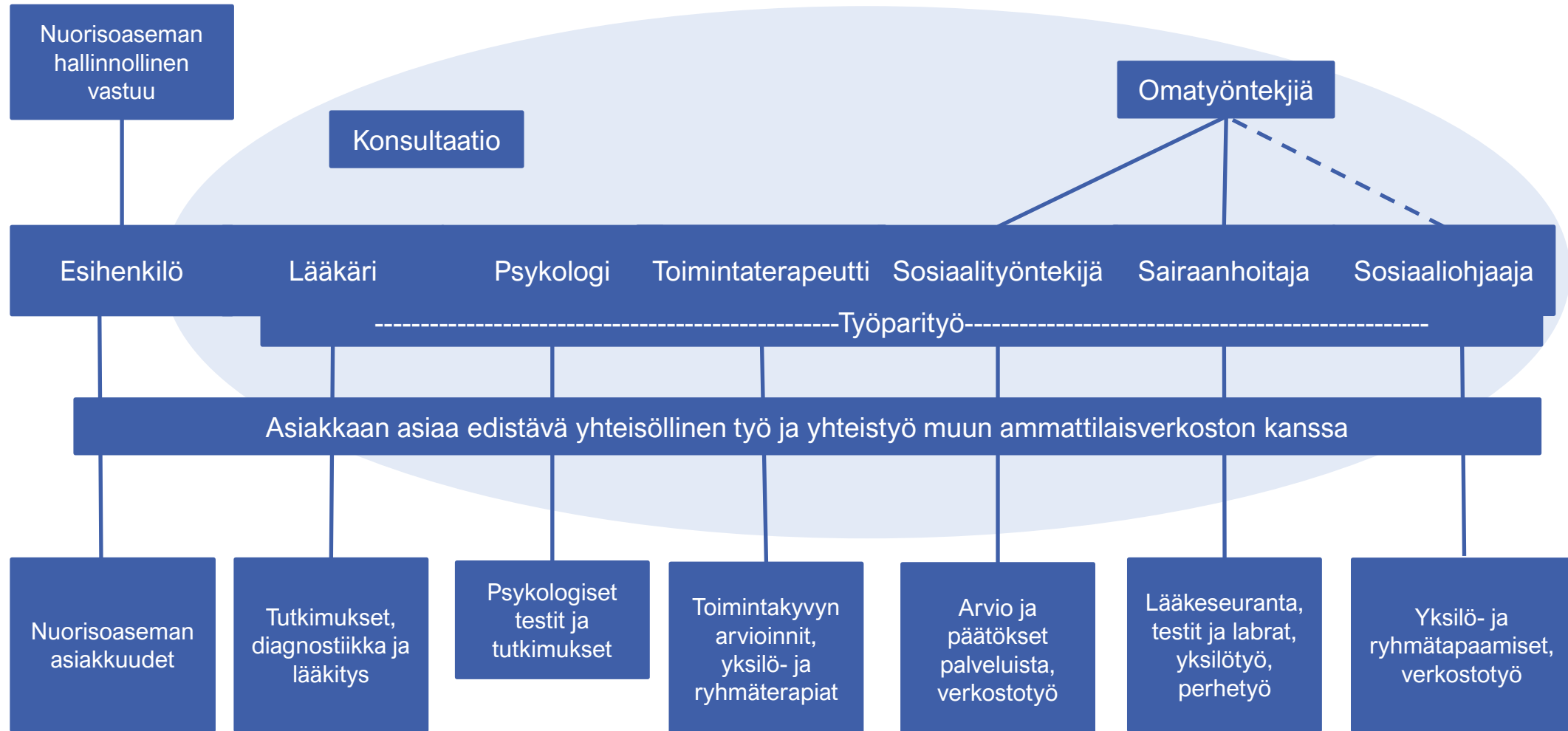
4 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Rahoitusmalli

Nuorisoaseman toiminta perustuu monimuotoiseen yhteistyöhön

Henkilöstörakenne ja määrä

- Nuorisoasemalla toimii moniammatillinen tiimi, jota hallinnoi ja johtaa yksikön oma esihenkilö
- Moniammatillista tiimiä täydennetään ostopalveluna tuotettuna nuorisopsykiatrilla ja perheterapeutilla
- Suunnitelman A henkilöstömitoitus mahdollistaa keskimäärin 21 työntekijäkohtaista suoraa asiakastapaamistilannetta viikossa (työntekijäkohtaiseen asiakastilanteiden lukumäärään vaikuttavat mm. tulosyys ja henkilökunnan osaaminen)
- Kun 50 % asiakastyöstä tehdään parityönä työntekijäkohtaisia asiakastapaamistilanteita on viikossa keskimäärin 16

Henkilöstösuunnitelma A

- 1 esihenkilö
- 1 lääkäri
- 2 psykologia
- 2 sosiaalityöntekijää
- 1 sosiaaliohjaaja
- 1 toimintaterapeutti
- 4 psykiatrista sairaanhoitajaa (josta kahden vakanssit ja palkkarahat olemassa)
- 50% toimistosihteerin työpanos toimistopalveluista
- kokemusasiantuntija vastaanotto

Ostopalveluna:

- Nuorisopsykiatri (1pv/vk)
- Perheterapeutti (1pv/vk)

Henkilöstösuunnitelma B

- 1 esihenkilö
- 1 lääkäri
- 1 psykologi
- 1 sosiaalityöntekijä
- 1 sosiaaliohjaaja
- 1 toimintaterapeutti
- 4 psykiatrista sairaanhoitajaa (josta kahden vakanssit ja palkkarahat olemassa)
- 50% toimistosihteerin työpanos toimistopalveluista
- kokemusasiantuntija vastaanotto

Ostopalveluna:

- Nuorisopsykiatri (1pv/vk)
- Perheterapeutti (1pv/vk)

Tehtävät ja vastuut

Esihenkilö	Vastaa moniammatillisen tiimin kokoamisesta, nuorisoasematoiminnan käynnistämisestä ja ylläpidosta. Toteuttaa hallinnollista esihenkilötehtävää vastaten nuorisoaseman työryhmän resursseista, toiminnan rakenteista ja henkilöstö työhyvinvoinnista
Lääkäri	Lääketieteellinen vastuu, hoidon ja kuntoutuksen suunnittelu ja seuranta. Suorittaa diagnostiikkaa. Arvioi asiakkaiden hoidon tarvetta ja päättää lääkityksestä. Tarpeen mukaan hoidolliset tapaamiset.
Psykologi	Tekee tarvittavat psykologin tutkimukset (erotusdiagnostiikka, vaativat Nepsy-tutkimukset, SCID-II-haastattelu) ja osallistuu kuntouttavaan toimintaan. Tapaa asiakkaita tarpeen mukaan yksilökäynneillä. Osallistuu tarvittaessa ryhmätoimintaan. Toimii linkkinä koulupsykologiin.
Sosiaalityöntekijä	Arvioi yhdessä sosiaaliohjaajien ja muun työryhmän kanssa asiakkaan sosiaalisen ja ammatillisen kuntoutuksen, sosiaalityön ja taloudellisen tuen tarpeita. Tekee arvioon perustuvia päätöksiä asiakkaan tarvitsemista palveluista. Osallistuu kuntouttavaan toimintaan ja verkoston kanssa tehtävään työhön. Toimii nuorisoaseman asiakkaille omatyöntekijänä. Toimii linkkinä koulukuraattoriin.
Sosiaaliohjaaja	Vastaa asiakkaan perheen kanssa tehtävän yhteistyön operatiivisesta toteuttamisesta. Toteuttaa asiakkaan kanssa yksilötapaamisia, ryhmätoimintaa ja asiakkaan lähiverkostoa kokoavia tapaamisia parityönä (toimintaterapeutti, psykologi, sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja). Perheen tukeminen arjessa ja psykoedukaation toteuttaminen
Toimintaterapeutti	Tekee toimintakyvyn arvioinnit fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä mittaavilla testeillä. Toimii sosiaaliohjaajan työparina ryhmätoiminnassa. Toteuttaa asiakkaiden arjen hallintaa vahvistavia toimintakykyyn liittyviä yksilöterapiaprosesseja.
Sairaanhoitaja	Vastaa asiakkaiden lääke seurannasta. Toimii nuorisoaseman asiakkaille omatyöntekijänä. Sairaanhoitajien tehtävä hoidontarpeen arviointi, lääkehuolto/seuranta, SCID-II-haastattelu, laboratoriotekävät, hoidon yhteenvedot, vieroitusyhteenvedot, ajoterveysseuranta, konsultaatiot ja jatkohoidon suunnittelut. Toimii linkkinä kouluterveydenhoitajaan.
Kokemusasiantuntija	Mukana ryhmissä ja yhteisöllisessä toiminnassa. Voi tilanteen vaatiessa osallistua myös yksilöterapiatapaamisiin asiakkaan niin toivoessa. Antaa neuvontaa ja ohjausta palveluista.

Esimerkki: toimintaterapeutin työn sisältö pysyy suhteellisen samanlaisena lähi- ja etätyössä

- Lähi- ja etätyömuotojen välillä ei ole paljon vaihtelua työajankäytön näkökulmasta
- Jalkautuvassa työssä ryhmätoiminnan järjestäminen on haastavaa alueelliset erot kohderyhmän väestömäärän ja tilojen järjestämisen näkökulmista
- Jalkautuvassa työssä matkustamiseen käytettävä aika on huomioitava
- Työn sisältö painottuu suoraan ja välilliseen asiakastyöhön arviointien, kirjaamisten, selvitysten, konsultaatioiden ja terapiatapaamisten muodossa
- Asiantuntijatyössä työnohjauksen järjestäminen on perustelua

Tehtävä	Tarkenne	Tehtävään käytetty aika	Tehtävien lukumäärä viikossa	Lähityö	Etätyö	Jalkautuva työ
Yksilöasiakastapaamiset	Yksilöterapiat, arvioinnit, kotikäynnit. Sis. 15min. tapaamisen suunnittelu ja tarvittavien materiaalien koostaminen	60min.	max. 20	✓	✓	✓
Ryhmätapaamiset	Ohjatut ryhmät. Sis. 30 min. tapaamisen purku ja dokumentointi	120min.	max. 10	✓	✓	
Yhteenvedon laatiminen	Jatkohoitotahoille laaditut yhteenvedot arvioinneista ja terapeioista	60min.	2	✓	✓	
Tapaamiseen matkustamiseen käytetty aika	Kotikäynnit ja jalkautuva työ, meno-paluu	60min.	2			✓
Työnohjaus	Työnohjaus 10ktr/vuosi	90min.	0,25	✓	✓	✓
Muut työt	Työtilojen ylläpito, materiaalihankinnat, tiimikokous, muut työt	60min.	5	✓	✓	

Esimerkki: sosiaalityöntekijän toimenkuvan mahdollistaa sekä lähi-, etä- että jalkautuvan työn

- Sosiaalityöntekijä tekee suoraa asiakastyötä ensisijaisesti lähi- ja etämuodoissa
- Verkostotyö mahdollistaa asiakkaan oman kunnan sosiaalitoimen aktivoimisen prosessiin. Sosiaalityöntekijä voi tarpeen mukaan osallistua asiakkaan oman kunnan järjestämiin verkostotapaamisiin
- Jalkautuvassa työssä matkustamiseen käytettävä aika on huomioitava

Tehtävä	Tarkenne	Tehtävään käytetty aika	Tehtävien lukumäärä viikossa	Lähityö	Etätyö	Jalkautuva työ
Yksilöasiakastapaamiset	Neuvonta ja ohjaus, palvelutarpeenarviointi, verkostokartoitus	60min.	max. 20	✓	✓	
Päätösten laatiminen	Palvelupäätökset asiakkaalle tarjottavista palveluista	30min.	5	✓	✓	
Verkostotyö	Asiakkaan perheen ja läheisverkoston kanssa tehtävä työ suunnitteluineen ja kirjauksineen	90min.	3	✓	✓	✓
Tapaamiseen matkustamiseen käytetty aika	Kotikäynnit ja jalkautuva työ, meno-paluu	60min.	2			✓
Työnohjaus	Työnohjaus 10ktr/vuosi	90min.	0,25	✓	✓	✓
Muu hallinnollinen työ	Työtilojen ylläpito, tiimikokous, muut työt	60min.	5	✓	✓	

Tavoiteltua asiakastyömäärää voidaan arvioida laskennallisesti

Suora ja välillinen asiakastyö muodostavat pääosan nuorisoseuran tehtävistä

- Laskelmassa asiakastapaaminen on kestoaltaan 60 minuuttia sisältäen 15 minuutin* suunnittelun ja purun. Kohtaavaa suoraa asiakastyötä yhden asiakastapaamisen aikana toteutuu 45 minuuttia. (*mikäli sisältää labroja, konsultaatiota tms. aika ei ole riittävä)
- Ryhmätoiminta on tässä laskelmassa laskettu yhtenä tapaamisena ryhmäläisten määrästä riippumatta. Mikäli jokainen ryhmäläinen merkitään omaksi asiakastapaamiseksi nostaa se suorien asiakastapaamisten määrää ja laskee yhden käynnin keskimääräistä hintaa.
- Kun suoraa asiakastyötä tehdään 40 % kaikesta työajasta viikossa, henkilöstösuunnitelman A (11 asiakastyötä tekevää) henkilöstömitoitus mahdollistaa keskimäärin 21 *työntekijäkohtaista* suoraa asiakastapaamistilannetta viikossa
- Kun 50 % suorasta asiakastyöstä (40 % koko työajasta) tehdään parityönä *asiakaskohtaisia* asiakastapaamistilanteita on keskimäärin 16 viikossa
- 21 asiakastapaamista viikossa tarkoittaa n. 4 asiakastapaamista päivässä

	Tehtävään kuluva aika minuuteissa	Sairaanhoidajat (4)	Sosiaalityöntekijät (2)	Psykologit (2)	Sosiaaliohjaaja	Toimintaterapeutti	Lääkäri	Esihenkilö	Tehtävään käytetty aika viikossa tunteina	% kokotyöajasta
Suora asiakastyö		90	40	40	23	20	20		185,5	40 %
Yksilötapaamiset	45	80	30	40	15	17	20		151,5	
Ryhmätapaamiset	90				3	3			9	
Verkostotapaamiset	60	10	10		5				25	
Välillinen asiakastyö		110	50,5	60	23	25	26	0	127,5	28 %
Yksilötapaamisen suunnittelu ja purku	15	80	30	40	15	17	20	0	50,5	
Ryhmä- ja verkostotapaamisen suunnittelu ja purku	30	10	10	0	8	3	0	0	15,5	
Yhteenvedot, lausunnot ja kirjaaminen	60	20	10,5	20		5	6		61,5	
Matkustaminen	60	8	2	0	4	2	0	2	18	4 %
Muut työt	30	9	9	5,75	8,25	6,5	6,5		75	16 %
Tiimi	60	16	2	2	2	2	4		30	
Työtilojen ylläpito	60	4	2	2	1,25	3,75	2		15	
Henkilökohtainen aika	60	10	5	5	2,5	2,5	2,5		30	
Konsultointi	60			7,5			5		12,5	3 %
Hallinto ja johtaminen	60		10	0			0,75	29,75	40,5	9 %

Tehtävät yhteensä tunteina viikossa	153	76,5	76,5	38,25	38,25	38,25	38,25	459
Työaika	153	76,5	76,5	38,25	38,25	38,25	38,25	459
ali/yli	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

	Tehtävien lkm. viikossa	Tehtävään käytetty aika viikossa tunteina	% kaikista tehtävistä
Suora asiakastyö	233	185,5	40 %
Välillinen asiakastyö	294,5	127,5	28 %
Matkustaminen	18	18	4 %
Muut työt	75	75	16 %
Konsultointi	12,5	12,5	3 %
Hallinto ja johtaminen	40,5	40,5	9 %

Toiminnan kustannukset	Yhden käynnin hinta keskimäärin	Yhden käynnin hinta kun 25 % parityötä	Yhden käynnin hinta kun 50 % parityötä
1 123 481,00 €	109,59 €	125,24 €	146,12 €

(kustannukset/suora asiakastyö lkm./44vk)

Asiakask. Yht.	Suoria asiakaskäyntejä viikossa/tt (KA)
233	21
	19
	16

Kumppanuustalon käyttöennuste ja analyysit

- *Kumppanuustalon käyttöennusteet ja tarkemmat analyysit valmistuvat syksyn 2022 aikana*
- *Analyysit toteuttaa Logex ja Synesa*
- *Tietoja tullaan hyödyntämään mm. RRP2 hankerahahaussa sekä myöhemmin nuorisoasemaan kehittämisessä*

Selkeästi sovitut yhteistyökäytännöt tehostavat nuorisoaseman palveluja

- Nuorisoaseman työn sujuvoittamiseksi ammattilaisten kesken on sovitaan työnjaosta ja vastuista
 - Tärkeää on sopia hoidon nivelvaiheissa kenellä hoitovastuu on
- Tiedonsiirtymisen varmistamiseksi tulee tehdä siirtosuunnitelma ja sopia siirtopalaveri ja kirjaamiskäytännöistä ja –vastuista
- Toiminnassa käytettävät tietojärjestelmät tulee kartoittaa ja niiden käyttöä yhteensovittaa. Mahdollisesti uusien tietojärjestelmien käyttöönottokustannukset tulee huomioida budjetissa
- Kasvokkainen ja sähköinen tiedonsiirtäminen ammattilaisten kesken ja jatkohoitotaholle tulee toteuttaa lakiperusteisesti ja yksityisyydensuojakysymykset huomioiden. Mikäli asiakas on kirjoittanut luvan, Kanta tiedot ovat käytettävissä
- Konsultaatiokäytännöt voivat liittyä suoriin asiakastilanteisiin tai tietyn ilmiön tarkasteluun. Asiakkaalle tulee ilmoittaa ja/tai kirjata hoitosuunnitelmaan, mikäli ammattilainen pyytää konsultaatiota hänen asiassaan toiselta tiimin jäseneltä tai ulkoiselta taholta
- Parityöskentelykäytännöt tulee olla sovittuna ja selkeät sekä niiden työntekijöiden kohdalla, jotka eivät pääsääntöisesti tee parityötä (mm. lääkäri, psykologi) että parityötä tekevien kesken
- Osallistumisesta yhteisölliseen toimintaan tulee sopia ja jakaa vastuut toiminnan järjestämisestä

Toiminnasta tiedottaminen ja viestintä

- Nuorisoaseman viestinnällä pyritään tavoittamaan Itä-Uudenmaan alueen asukkaat, jotka hyötyvät toiminnasta sekä ammattilaiset, jotka voivat välittää tietoa nuorisoaseman toiminnasta
- Viestinnässä hyödynnetään Itä-Uudenmaan nettisivuja ja sosiaalisen median kanavia
- Viestinnän kanavina toimivat sähköiset alustat (mm. sosiaalisen median kanavat), alueen palvelujen toimipisteiden ilmoitustaulut, järjestöverkostot ja alueen asukkaiden ja ammattilaisten verkostot
- Laajalla ja monipuolisella viestinnällä varmistetaan, että tieto nuorisoaseman tarjoamista palveluista kulkee ammattilaisten ja asukkaiden kesken monisuuntaisesti
- Viestinnässä toteutetaan kohdennettua viestintää asukkaille, ammattilaisille ja tarpeen mukaan myös alueen hallinnolle ja päättävillä tahoilla
- Viestinnässä tulee ottaa huomioon nuoret kohderyhmänä. Nuorille suunnatussa viestinnässä vältetään turhaa viranomaiskieltä ja ammattisanastoa.

Toiminnan seuranta ja raportointi

- Laaja-alainen toiminnan seuranta ja tilastointi antaa tietoa palvelujen vaikuttavuudesta ja kehittämistarpeista
- Tilastointi tulee toteuttaa tietosuoja- ja yksityisyydensuojakysymykset huomioiden
- Nuorisoaseman ammattilaiset vastaavat työntekijäkohtaisesta työn seurannasta, tilastoinnista ja raportoinnista
- Toiminnan vaikuttavuutta seurataan erikseen määriteltyjä prosessin vaiheita ja arviointien tuloksia seuraamalla
- Nuorisoaseman esihenkilö vastaa työntekijöiden kirjaamien tietojen kokoamisesta ja toiminnan raportoinnista
- Asiakastyytyväisyyttä kerätään säännöllisesti sähköisellä lomakkeella

Toiminnan seurannan mittareita ovat ainakin*:

- Asiakkaiden lkm.
- Asiakkaan asuinalue
- Diagnoosi
- Käyntisyys
- Jakson pituus
- Tapaamisten määrä työntekijöittäin
- Asiakkaan tapaamat työntekijät ja käyntien lkm.
- Muiden samanaikaisten palvelujen lkm.
- Alkuarviointi, väliarviointi vs. loppuarviointi, hoidon vaikuttavuus
- Asiakastyytyväisyys, kysely

*tietoa voidaan kerätä Interventionavigaattorin avulla

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 Palvelulupaus

3 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

4 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Rahoitusmalli

Omistajuus, sopimukset ja päätöksenteko

Omistajuus

- Nuorisoasema on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen tuottamaa toimintaa
- Nuorisoasema sijoittuu Itä-Uudenmaan mielenterveys- ja päihdepalveluihin

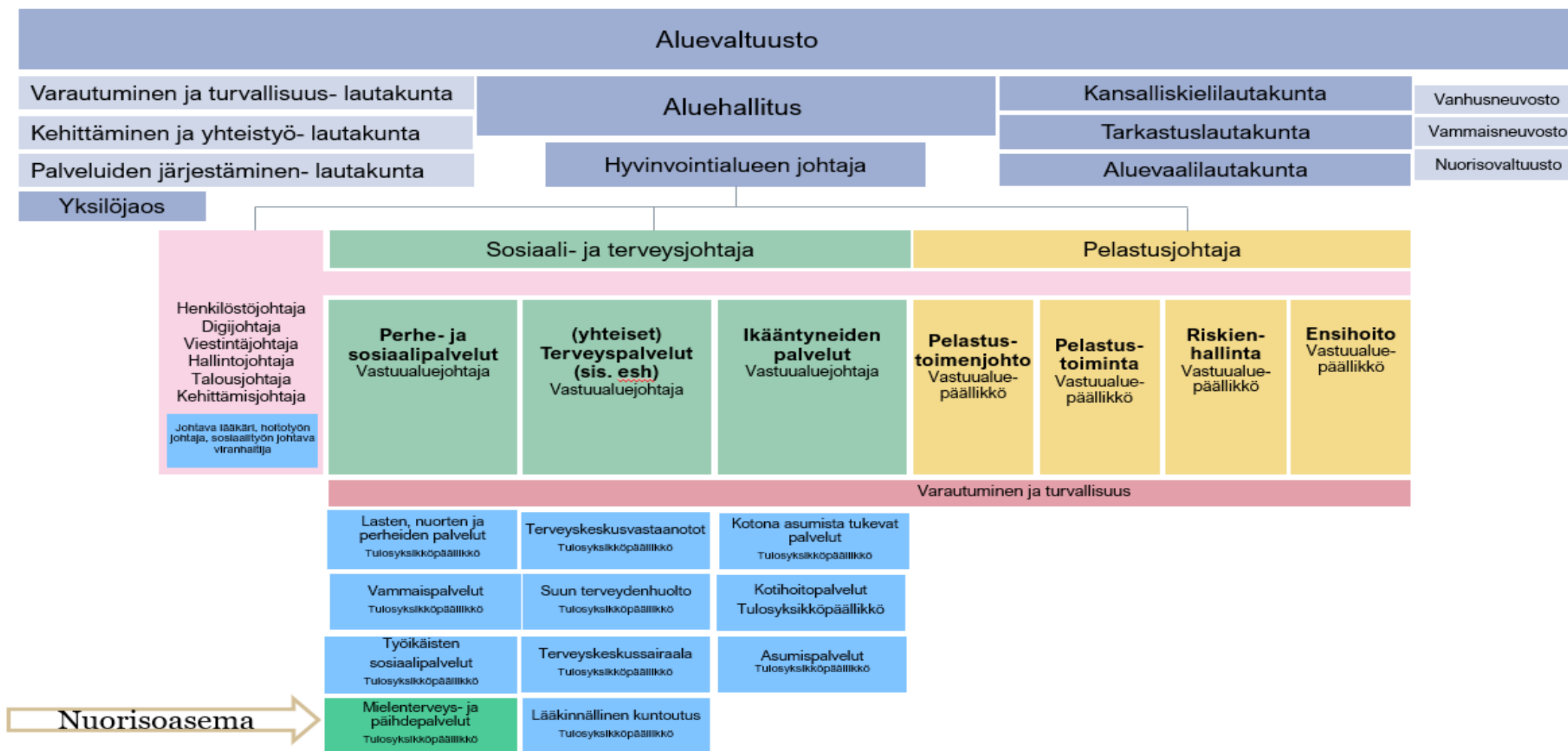
Sopimukset ja sopiminen

- Sopiminen alueen kuntien kanssa
 - Esim. yhteistyörakenteet kuntien ja kumppanuustalon toimijoihin
- Sopimukset muiden toimijoiden kanssa
- Ostopalvelusopimukset

Päätöksenteko

- Hyvinvointialueen valtuusto päättää nuorisoaseman toiminnan käynnistämisestä ja järjestämisestä
- Toiminnan järjestäminen kirjataan hyvinvointialueen hallintosääntöön
- Nuorisoasema päättää palvelujen järjestämisen sisällöllisistä kysymyksistä

Organisaatorakenne

Selvityksen sisältö osa-alueittain

1 Visio, missio, strategiset tavoitteet ja arvot

2 Palvelulupaus

3 Ydintoiminnot ja asiakasprosessit

4 Nuorisoaseman toimijat ja kohderyhmät

5 Nuorisoaseman toimintatavat ja resurssit

6 Hallinto- ja johtamismalli

7 Rahoitusmalli

Nuorisoaseman pääasialliset kustannukset muodostuvat henkilöstökuluista

- Nuorisoaseman suurimmat kustannukset muodostuvat henkilöstön palkoista
- Palveluostoina toteutuvat nuorisopsykiatrian ja perheterapeutin palvelut sekä laituskuntoutus ja –katko ovat n.20 % kokonaiskustannuksista
- Nuorisoaseman budjettiin siirtyy jo olemassa olevan toiminnan rahoitusta, joka vähentää uuden toiminnan käynnistämisen kustannuksia n. 350 000 eurolla
- Muita kustannuksia toiminnan järjestämisestä kertyy muun muassa tilavuokrasta, ICT-palveluista ja –laitteista sekä muista kalusteista

Itä-Uudenmaan nuorisoasema budjetti 2023	Budjetti 2023
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	713 831,74 €
Palvelujen ostot	265 150,00 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	37 900,00 €
Muut toimintakulut	107 600,00 €
TOIMINTATUOTOT	- 1 000,00 €
Toimintakulut yhteensä	1 123 481,74 €
<i>Aikuispalveluista ja Nuovosta siirtyvät kustannukset, joille rahoitus olemassa (vähennetään toimintakuluista):</i>	
Sairaanhoitaja	- 41 087,36 €
Sairaanhoitaja	- 41 087,36 €
Seulat	- 10 000,00 €
C-hepatiittihoito	- 7 000,00 €
Laitoskatko	- 35 000,00 €
Laituskuntoutus	- 70 000,00 €
alle 18-vuotiaiden miepähoitoon varattu ostopalvelu Nuovolta	- 150 000,00 €
Toimintakulut siirtyvät kulut poistettuna	769 307,01 €

Taustamateriaali

Kooste aiemman työryhmän selvityksestä
(Itä Uudenmaan nuorten mielenterveys- ja päihdeyksikkö/ IU
nuorisoasema, työryhmän selvitys 3/2022)

Taustaa nuorten mielenterveys- ja päihdehäiriöistä

- Mielenterveys- ja päihdehäiriöt aiheuttavat pääosan nuorten ja nuorten aikuisten terveyshaitoista. Ne ovat merkittävä syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työkyvyttömyyden riskitekijä. Nuoruusvuodet ovat monien mielenterveyden häiriöiden tyypillinen alkamisikä. Kolme neljästä elämänaikaisesta mielenterveyden häiriöstä puhkeaa ennen 25 vuoden ikää. Mielenterveyden häiriöiden yleisyydestä suomalaisnuorilla ei ole täsmällistä tietoa, mutta on arvioitu, että 20-25 prosentilla nuorista on jokin mielenterveyshäiriö.
- Mielenterveyden ongelmat lisäävät vahingollista terveyskäyttäytymistä, kuten tupakointia, runsasta alkoholin käyttöä ja huumeiden kokeilua. Poissaolojen lisääntyminen, ihmissuhteista vetäytyminen, riitelemine ja eristäytyminen voivat olla nuoren mielenterveyden häiriöistä johtuvaa oireilua. Nuoren runsaat poissaolot ja lintsaminen opiskelusta yhdistyvät masennukseen, ahdistuneisuuteen sekä psykosomaattisiin oireisiin. Mielenterveyshäiriöt eivät yleensä häviä mihinkään vaan vaikeutuvat pitkittyessään. Tällöin niistä tulee vaikeahoitaisempia sekä kustannuksiltaan kalliimpia. Tämän vuoksi häiriöt tulee tunnistaa ja niihin tulisi pystyä vastaamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

AVI:n ja Valviran ohjauskirje kuntiin

24.2.2022

- Lasten ja nuorten hoitoon pääsy sekä perus- että erikoistason mielenterveyspalveluihin vaikuttaa syksyn 2020 ja vuoden 2021 aikana vaikeutuneen entisestään.
- Valvontaviranomaisten arvion mukaan tilanne ei kuitenkaan johdu pelkästään Covid-19-epidemiasta, vaan ongelmat ovat olleet jo nähtävissä ennen epidemiaa.
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa erikoissairaanhoidon kysyntä on vuosi vuodelta lisääntynyt, osaltaan siksi, että lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat olleet perustasolla osittain puutteellisesti ja lisäksi vaihtelevasti järjestettyjä eri kunnissa.
- Valvontaviranomaisten vuoden 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelman painopisteenä on lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus.
- **Tulevien hyvinvointialueiden tehtävänä on määritellä, miten lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdehäiriöiden tutkimus, hoito ja kuntoutus järjestetään perus- ja erityistasolla tulevaisuudessa.**

Mielenterveyslaki

3 § (11.12.2009/1066) Mielenterveyspalvelujen järjestäminen

Kunnan tulee huolehtia alueellaan tässä laissa tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen järjestämisestä osana kansanterveystyötä siten kuin terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädetään ja osana sosiaalihuoltoa siten kuin sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään. (30.12.2014/1310)

4 § Mielenterveyspalvelujen periaatteet

Kunnan tai kuntayhtymän on huolehdittava siitä, että mielenterveyspalvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnassa tai kuntayhtymän alueella esiintyvä tarve edellyttää. (11.12.2009/1066)

Päihdehuoltolaki

3 § Päihdehuollon järjestäminen

Kunnan on huolehdittava siitä, että päihdehuolto järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Päihdehuollon palvelujen ja toimenpiteiden järjestäminen ja kehittäminen kuuluu sosiaalihuollon osalta sosiaalilautakunnalle ja terveydenhuollon osalta terveyslautakunnalle.

6 § Palvelujen kehittäminen

Päihdehuollon palveluja on järjestettävä yleisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kehittämällä sekä antamalla erityisesti päihdehuoltoon tarkoitettuja palveluja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yleisiä palveluja tulee kehittää siten, että niiden piirissä pystytään riittävästi hoitamaan päihteiden ongelmakäyttäjiä sekä tarvittaessa ohjaamaan avun ja tuen tarpeessa oleva henkilö erityisesti päihdehuoltoon tarkoitettujen palvelujen piiriin.

Sosiaalihuoltolaki 14§ 17§ 18§ 25§ 26§ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L3P14>

Terveydenhuoltolaki 8a§ 27§ 28§ 29§ 32§ 51§ 53§ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L1P8a>

Kouluikäisten mielenterveyden tuki ja hoito perustason palveluissa

STM:n kiirettömän hoidon kriteerit määrittävät lasten ja nuorten lievien ja keskivaikeiden mielenterveyden hoitamisen perustason tehtäväksi

Mielenterveyden häiriöitä hoidetaan oppilas- ja opiskelijahuollossa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, perheneuvoloissa ja perusterveydenhuollossa, mutta ei riittävästi.

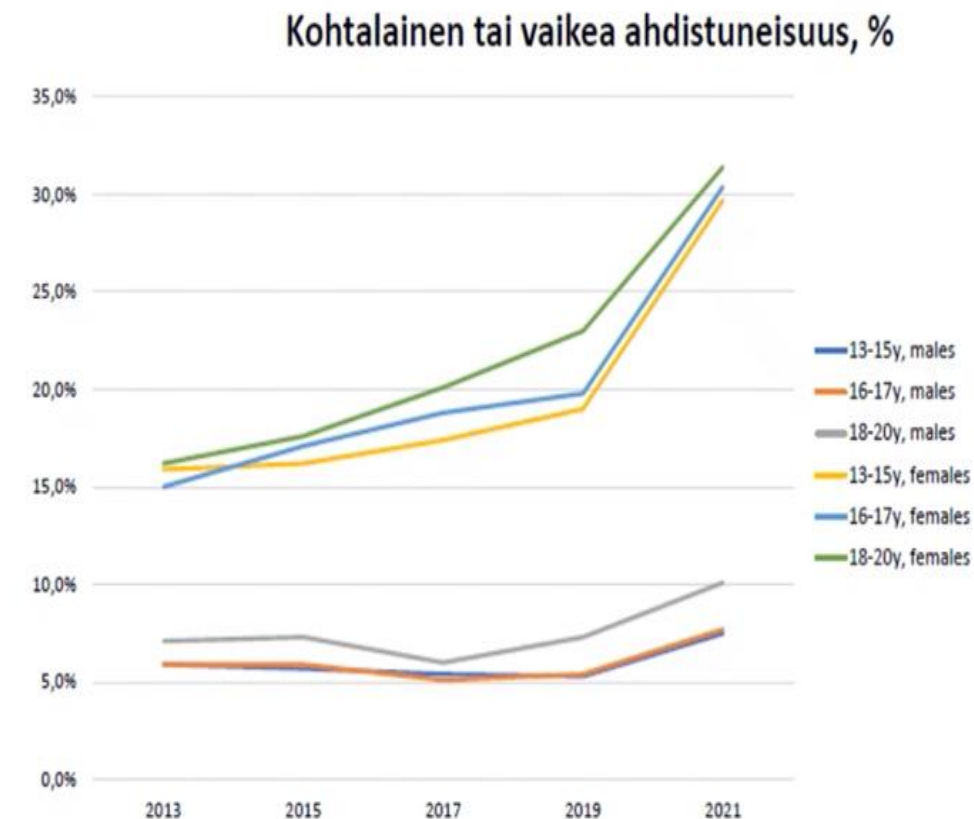
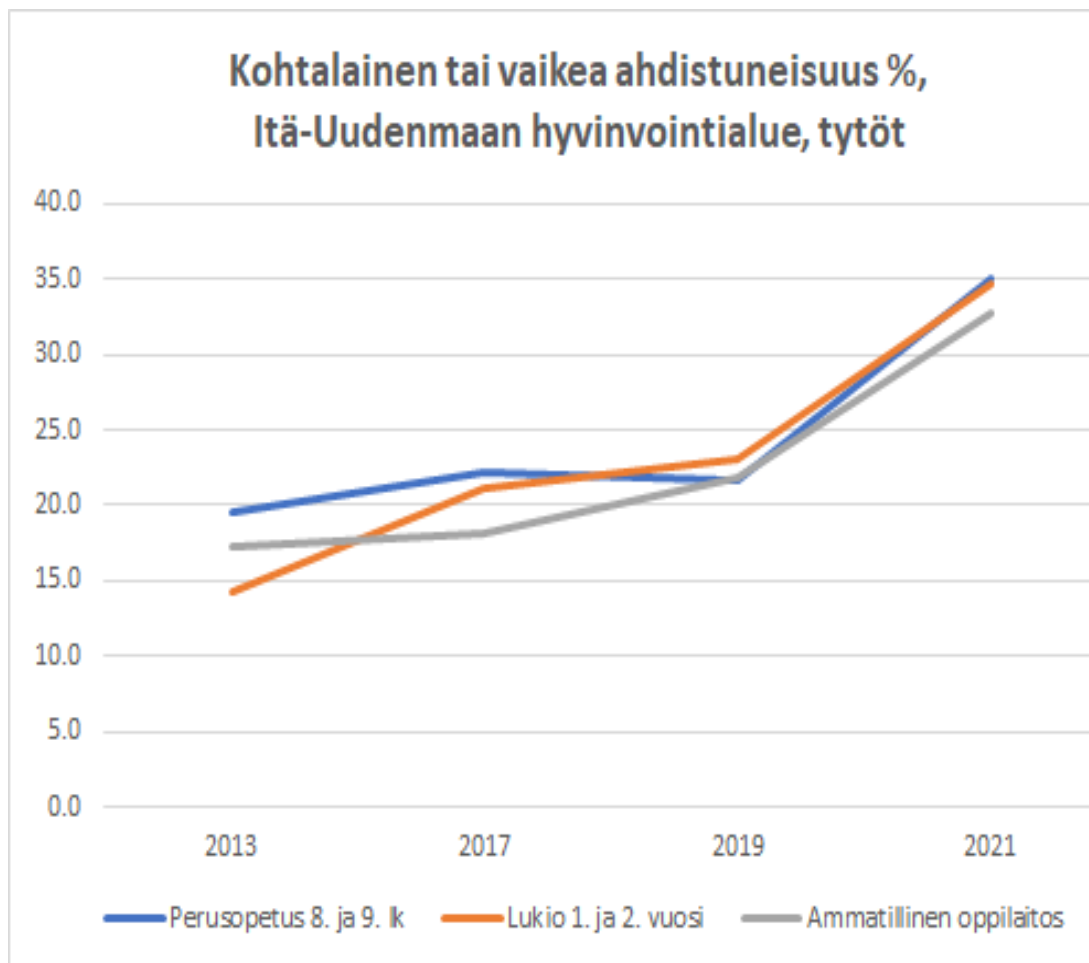
Erikoissairaanhoido ei pysty hoitamaan lieviä ja keskivaikeita mielenterveyden häiriöitä

Lastensuojelu joutuu usein viimesijaisena palveluna paikkaamaan mielenterveyden hoidon puuttumista.

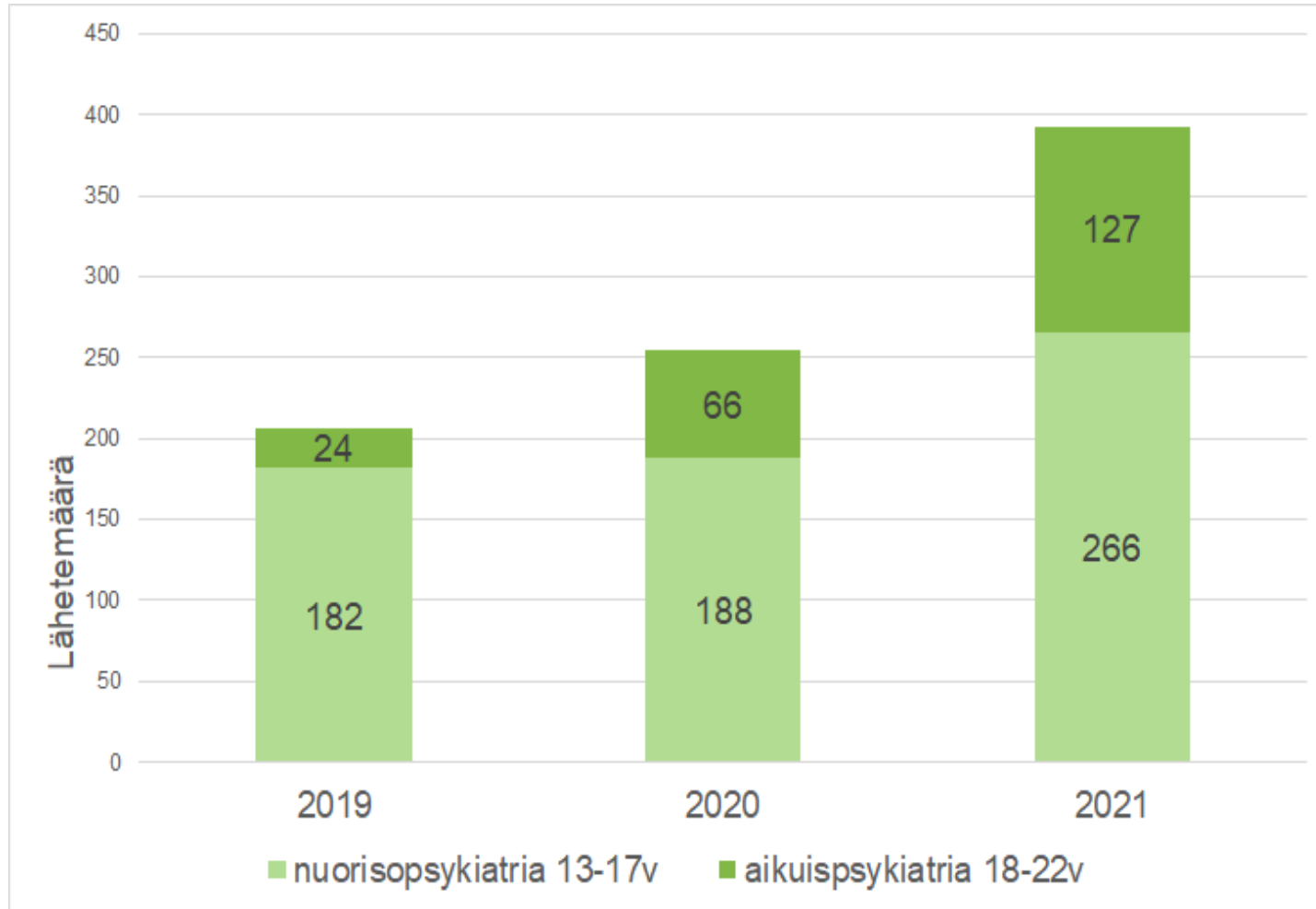
Toiminnan koordinointi ja palveluketjujen sujuvuus tavoitteena hyvinvointialueella (asiakas saa heti oikean avun)

Näyttöön ja tutkimukseen perustuvat menetelmät ja käytännöt tulisi ottaa käyttöön myös perustason palveluissa (IPC, Cool kids, IPT mm.)

Kouluterveyskysely - Nuorten ahdistuneisuus on lisääntynyt jatkuvasti vuodesta 2013

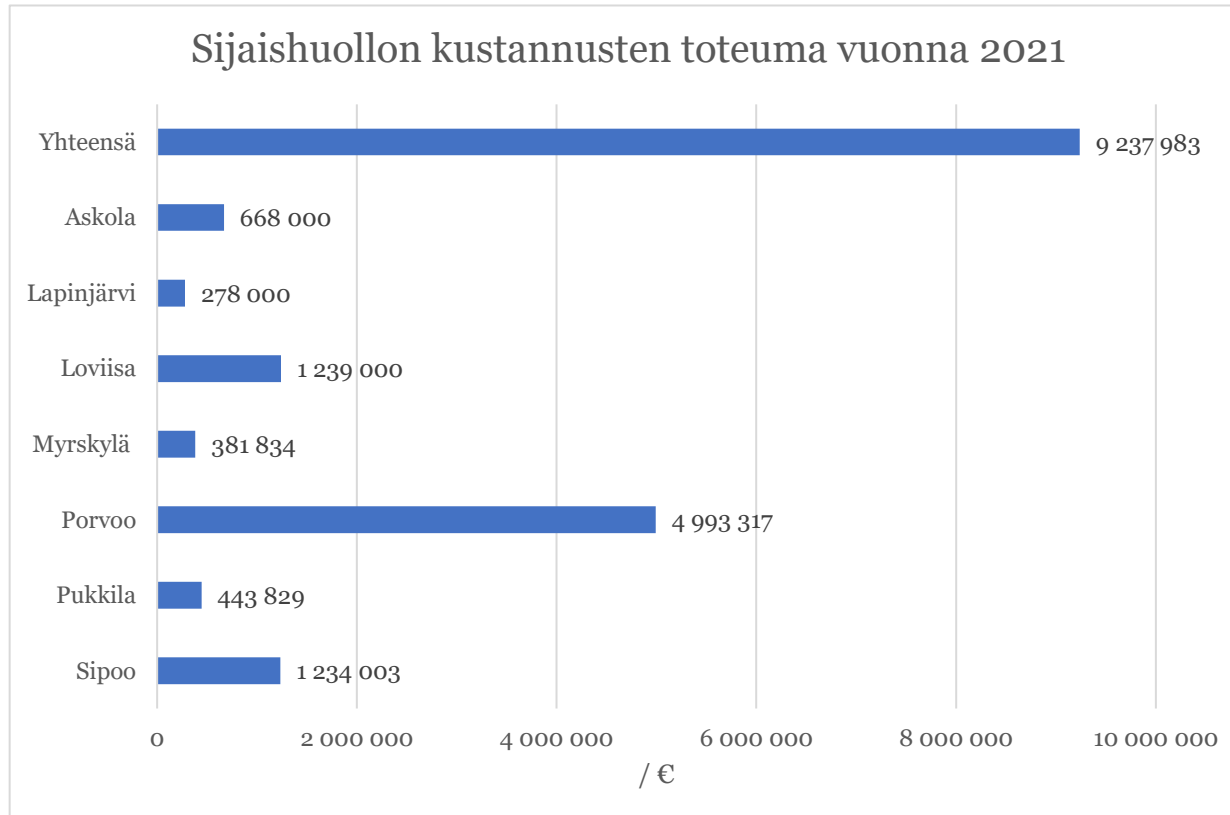
Itä-Uudenmaan psykiatrian lähetemäärät 13-22v, sekä kustannukset ja hinnat vuonna 2021

- Nuorisopsykiatrian kustannukset Itä-Uudellamaalla yhteensä 3 502 258 €
- Nuorisopsykiatrian avohoidon käynnin keskihinta 229 €. Hinta skaalautuu ajallisen keston mukaan.
- Nuoriso-osaston hinta 820 € / hpv
- Nuoren osastohoito maksaa kuukaudessa n. 25 000 €

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja vahvistamalla vähennetään inhimillistä kärsimystä, sekä säästetään korjaavien palveluiden kustannuksissa useammilla toimialoilla

Yhden nuoren sijoittaminen laitoshoidossa maksaa keskimäärin 180 000 – 200 000€ / vuodessa, 493 - 548€/vrk.

Lastensuojelussa sijoitettuina yhteensä 186 hlö vuonna 2021

